

Naročnina mesečno
25 Din, za inozem-
stvo 40 Din — ne-
deljska izdaja ce-
loletno 96 Din, za
inozemstvo 120 Din

Uredništvo je v
Kopitarjevi ul. 6/III

SLOVENE

Telefoni središstva: dnevna služba 2058 — nočna 2996, 2994 in 2058

Izbaja vsak dan s jutraj, razen ponedeljka in dneva po prazniku

Ček račun: Ljub-
ljana št. 10.650 in
10.349 za inzerate
Sarajevo št. 7563,
Zagreb št. 39.011,
Praga-Dunaj 24.797

Uprava: Kopitar-
jeva 6, telefon 2992

Sveti Metod

885—1935

Dne 6. aprila je preteklo 1050 let, odkar je umrl sv. Metod. Ne moremo reči, da bi se češčenje našega velikega apostola pretiravalo. Smeli bi skoraj reči, da se je njegovo češčenje preveč oviralo in zanemarjalo. Zato je prav, da slavimo ne samo njegove tisočletnice in stoletnice, marveč tudi petdesetletnice. Prav ta teden, ko praznujemo spomin sv. Klementa, ki je v tako tesni zvezi z zgodovino naših apostolov, se med katoliškimi Slovenci in Hrvati začne slovesna cerkvena proslava Metodovega jubileja.

Metodovo življenje je polno velikih dogodkov, kakor je tudi sv. Metod mož velikih dejanj. V Carigradu, v Moravski, Panoniji in v Rimu je gledal in na sebi doživljal odločilne državne in cerkvene prevrate, svetovno pomembne borbe, ki so imele nedogledne posledice za cerkveno in politično obliko Evrope. Te svetovne zgodovinske borbe in katastrofe so globoko pretresle njegovo notranje in zunanje življenje ter se po njegovi smrti vznemirjale njegov svetniški spomin.

Malo je svetnikov, ki bi bili tako globoko posegli v cerkveno in svetovno zgodovino, a bi bili tako malo poznani in priznani, še po smrti tolikokrat osumljeni in oklevetani. Sv. Metod je skupno s svojim bratom in s svojimi učenci vplival na obliko polovice Evrope, a šele tisoč let po njegovi smrti prihajajo na dan važni dogodki iz njegovega življenja, n. pr. njegovo trpljenje v nemški ječi, šele po tisoč letih oživljajo s pozabnostjo zaprta poteza njegovega svetniškega obraza.

Metodova duhovna podoba je res premalo znana: njegovo delo za slovansko krščansko prosveto premalo priznано. Kar navadili smo se že, da ga zapostavljamo njegovemu mlajšemu bratu. Temu je veliko kriv sam sv. Metod. Po Cirilovi smrti je s svojimi podatki iz njegovega življenja in delovanja pospeševal svetniško češčenje in priznanje svojega brata, svoje zasluge in svoje delo pa s svetniško ponižnostjo zakrival.

Zaradi svoje svete gorečnosti je deloval in umrl daleč od domovine, daleč od sorodnikov in mladostnih prijateljev, ki bi mogli kaj povedati o njegovem vzornem življenju, ko je bil knez slovanske bizantinske pokrajine, o njegovem svetniškem življenju v olimpijskem samostanu in o njegovem modrem vodstvu velikega samostana Polihrona, ko je bil med Fotijem in Ignacijem zanašal nemir tudi v sveto samostansko zatišje.

V orjaškem apostolskem delu, ko je na svojih ramah nosil vso težo cerkvene uprave nove slovanske nadškofije, od vseh strani napadane in ogrožene, je bil večkrat oklevetan. Bil je prišiljen k ostremu boju in odločni obrambi, ki znatno zakriva pogled v njegovo svetniško notranje življenje. Še po smrti je bil oklevetan njegovi učenci pa nasilno preganjeni in razkropljeni, preden so mogli zbrati in oceniti svetniške poteze svojega velikega učitelja in nadškofa. Njegov staroslovanski življenjepisec je moral pisati v stiski časov, v naglici, in ni imel časa, da bi v množici tolikih velikih in burnih dogodkov dovolj predstavil Metodov svetniški lik.

Zato moramo šele po tisoč letih zbirati in sestavljati Metodov svetniški življenjepis, ki je vprav zaradi njegove svetniške ponižnosti in svete gorečnosti (zaradi svete gorečnosti je delal in umrl v tako daljni tujini) tako skrit in tolikokrat prezrt.

Njegova svetniška ponižnost in apostolska gorečnost je svetila Slovanom že takrat, ko je kot cesarski namestnik v slovanski bizantinski pokrajini zapustil svet in se ponižno skril v samostansko samoto. To je moralo nujno vplivati na idealnejše Slované. Zato je brez dvoma Metodova zasluga, da so se pred odhodom na Moravsko okoli solunskih bratov zbrali prvi slovanski učenci, jima pomagali ustanavljati slovansko krščansko književnost in ju spremljali na Moravsko in v Panonijo.

V ogromna razmerja se je razmahnila njegova neutrudna apostolska gorečnost, ko je po Cirilovi smrti ustanovil panonsko-moravsko nadškofijo in jo osamljen upravljal v največjih težavah in bojih. Staroslovanski življenjepisec ga po pravici primerja s sv. Pavlom, ki je pretrpel neizmerno težavo in napore ter vsem postal vse, da bi vse pridobil za Kristusa.

Sv. Metod ni zastoj omagoval, ko mu je umiral Ciril. Po Cirilovi smrti se začne njegova tragična osamljenost. Bil je priljubljen voditelj in učitelj. Imel je zveste, vdane in nadarjene učence, a bili so mladi in neizkušeni; nobeden se po priznani aktivnosti niti od daleč ni mogel meriti s svojim učiteljem. Tako se je moral Metod v tragični osamljenosti boriti proti premočnim nasprotnikom kot mučenec apostolske gorečnosti, mučenec ljubezni do neumrlih duš, mučenec vdanosti do svete Cerkve.

Ko je odhajal h Hazarom, je rekel: »Pripravljen sem za krščansko vero umreti.« Ta junaška apostolska gorečnost se je razgorela v ogromen plamen, ko je kot osamljen velikan na svojih ramah nosil vso skrb za panonsko-moravsko nadškofijo in vztrajal, dokler ni omagal pod težo let in nadčloveških naporov.

V senčnem okviru izredne Metodove osamljenosti tem jasneje blešče njegove zasluge za slovansko krščansko prosveto in tem svetleje sijajo redke ohranjene poteze njegove svetniške podobe. Ne dovolimo, da bi njegovo svetni-

Marsejski proces preložen

Nadaljeval se bo gotovo meseca januarja

Branitelj obtožencev M. Desbous

Aix en Provence, 21. nov. AA. Danes je odvetnik Desbous poslal pismo obtoženim Miju Kralju, Rajicu in Pospisilu. V tem pismu jim sporoča, da jim svetuje, da naj zahtevajo za svojega zagovornika pariškega odvetnika Berthona, ki bo jutri odpotoval v Aix v Provenco.

V zvezi s procesom govore v novinarskih krogih o raznih kombinacijah. Pred vsem trde, da so odvetniki iz Aix, ki jim predstavlja g. Sodineau, proti temu, da bi Sodineau prevzel zagovorništvu na način, kakor je to storil, to je brez odgoditve razprav. Dalje trde, da bodo ti odvetniki to svoje stališče tudi uradno sporočili sodišču in da je zato g. Sodineau nenavadno razburjen in bi se utegnil zato umakniti od zagovorništvu.

Novinarji trde dalje, da bi Berthon, če ga bodo obtoženci sprejeli za zagovornika, zahteval odgoditev procesa, ker potrebuje časa za proučitev aktov. Mnogi novinarji mislijo,

da bo proces odložen, drugi pa spet trde, da bo sodišče skušalo vse storiti, kar je le mogoče, da bi se proces nadaljeval in čimprej končal.

Današnja razprava se je začela s tričetrturo zamudo. Ob 2.40 je stopil v sodno dvorano odvetnik Sodineau nenavadno razburjen. Takoj za njim so prišli v dvorano sodniki. Odvetnik Sodineau je zahteval besedo in predsednik sodišča Delabroise mu jo je dal. Sodineau je hudo razburjeno izjavil:

Ko sem prevzel svojo težko dolžnost, ki mi jo je večer poverilo sodišče, sem doživel največje razburjenje svojega poklicnega življenja. Nihče ne more reči, da mi manjka vztrajnosti ali poguma, bal sem se pa za stran materialnega časa in sem prosil, da se razprave odgode. Vi ste odločili drugače. Sicer ste dovolili, da se razprave vrše po enkrat na dan, a tudi to mi ne daje priložnosti, da bi plodovito posegel v razpravo, kakor zahteva pravilna obramba. Razen tega sem želel, da bi obtožence zagovarjal odvetnik, ki si ga sami izberejo, da bo obramba psihološka, to je, da bo zagovorništvu možno podati tudi osebnost obtoženih samo. Globoko sem prepričan, da mi bo tega manjkalo. V imenu vsega odvetniškega stanu vas, gospe sodniki, rotim, da se proces odgodi do prihodnjega zasedanja.

Nato je dobil besedo državni tožilec, ki je izjavil:

Tudi meni je le preveč do pravnega reda, da bi mogel zavzeti stališče proti temu, da gre stvar svojo pravno pot.

Pogled na klopi, kjer sedijo porotniki

Teroristični proces v Varšavi

Morilci Pierackega pred sodniki

12 mladih Ukrajincev na zatožni klopi - Morilec v tujini

Varšava, 21. nov. SE. V veliki sodni dvorani varšavskega sodišča, ki je od zloglasnega Brežčevega procesa naprej mirovala v prahu in zatišju, sedijo sedaj 12 fantov in deklet, obdanih od 24 policistov in poslušajo obtožnico v procesu proti ubijalcem notranjega ministra Pierackega. Na obrazih se jim pozna, da so zapeljani, da so lahko, prelahko orožje v rokah nekaj vodij, ki so se pa poskrili, kakor hitro je pravica aretirala njihove zapeljance. Oni živijo na varnem v inozemstvu, njihove žrtve pa sedijo bledih obrazov na zatožni klopi in ne vedo prav za prav, kaj so tako hudega zakrivali. Rekli so jim, da je treba napasti železnice. Storili so to. Da je treba vdreti v pošte urade. Ubogali so. Da je treba odstraniti tega in onega. Bili so pokorni. Ker so mislili, da gre za svobodo Ukrajine. Prva dva med dvajsetimi, Bandera in Lebed, sta malo bolj živa kot ostali. Karpinec se nedolžno smehlja proti občinstvu, kjer sedi in pretaka solze njegov stari, stari oče. Obtoženka Hnativska ima obrazek šolskega dekleta s kitami, ki ji padajo na ramena. In tako vsi po vrsti Obtožnica jim je dokazala, da so sodelovali pri umoru ministra Pierackega. Kajti edini atentator Gregor Maciejko je po zločinu pobegnil čez mejo, ker so mu njegovi voditelji tako povedali, da mora na vsak način pobegniti. Njemu samemu za beg ni bilo dosti. Čisto slučajno namreč je svoje dni, leta 1931, na Lvovskih ulicah prijel nekoga morilca za vrat, ko je hotel pobegniti in ga izročil policiji. Zvedel je, da je bil morilec ukrajinski nacionalist. In Maciejko je sklenil, da bo s krvjo opral svojo »slovsko sramoto«. Maciejko sedaj ni v obtožni dvorani.

Zopet nemiri v Egiptu

Kairo, 21. novembra, c. Položaj se je danes v Egiptu zopet poslabšal. Nacionalisti so namreč priredili v vsem Egiptu žalni dan zaradi politike Anglije proti Egiptu. Dijaki so imeli več zborovanj in zahtevali, da mora siranska poslati v Zenevo posebno delegacijo, ki bo tam vložila protestno noto proti politiki Anglije v Egiptu. Popoldne so dijaki priredili nemire v predmestjih, kjer so metali kamenje na avtomobile in na tramvaje. Policija je oddala več streliv v zrak. Mnogo dijakov je bilo aretiranih.

Vrhovni angleški guverner v Egiptu je danes zamenjal egiptovskega poveljskega luke v Suez. Za poveljnika bo imenovan Anglež, ki bo takoj začel pospešeno oboroževati kanal in obrežje.

ško čobodo pokrival prah pozabnosti, ko bolj kakor kdaj potrebujemo ognja njegovega krščanskega junaštva, luči njegovega svetniškega zgleda in pomoči njegove svete priporočje.

Dr. Fr. Grivec.

Lebed in cela vrsta mladih Ukrajincev so mu služili, opazovali ministra Pierackega in Maciejko nosili informacije. Končno so dne 15. junija 1934 padli strelji v varšavski ulici. Pobegnil je po naključju. Rešil ga je tovorni avto, ki je zavozil vmes. Maciejko se je skril v hišo in 10 minut pozneje se je zopet sprejel med razburjenim občinstvom, oblečen v drugo obleko. Zaradi njega sedijo na obtožni klopi tisti fantje in dekleta, a tudi zaradi še višjih vodij, ki se skrivajo po inozemstvu in dajejo povelja mladini v Ukrajini. Krvava povelja, ki morijo mlada življenja.

20 novih kardinalov

Med njimi praški nadškoj in patrijarh Antijohije

Vatikansko mesto, 21. nov. SE. Na tajnem konsistoriju je bilo imenovanih 20 novih kardinalov in sicer so dobili kardinalski purpur sledeči cerkveni knezi:

Praški nadškoj dr. Kaspar, papeški nuncij v Madridu Tedeschini, v Varšavi Mar-maggi, v Parizu Maglione, na Dunaju Si-billa, nadškoj v Reimsu Suchard v Franciji, nadškoj v Buenos Airesu Copeli, nadškoj v Toledu Goma, tajnik kongregacije »de Propaganda Fide« Salotti, patrijarh Antijohije Tapuni, nadškojfe Cremonesi, Baudrillart (rektor katoliškega instituta v Parizu), Cacia Dominioni, Canali, Jorio, Lapuma, Cattania, Madorí, papežev prvi komornik Massini, Ma-

riani, in Boetto (član Družbe Jezusove).

Imenovanje bo objavljeno svečano na javnem konsistoriju, ki bo sredi meseca decembra. Od 20 novih kardinalov jih je 14 Italijanov, dva Francoz, eden Španjolec, eden Argentinec, in eden Sirec. Mesto angleškega kardinala še ni bilo zasedeno.

Najbolj važno imenovanje je brez dvoma imenovanje patrijarha Antijohije Tapunija za kardinala. Od okumenskega koncila 1. 1439 vzhodna cerkev ni bila več zastopana v rimski kardinalski kuriji. Novo imenovanje pomeni, da dobiva vzhodno vprašanje vedno večji pomen in da hoče sv. oče svoje delovanje v tem pravcu še pokrepi.

5 rdečih maršalov

Moskva, 21. novembra. AA. Kakor znano, je vlada sklenila uvesti stare oficirske šarže tudi v rdeči vojski. Te dni so se izvršila še prva imenovanja po novi šaržni listi. Za maršala Sovjetske Rusije so bili imenovani vojni komisar Vor-silov, njegov namestnik Tuhačevski, šef generalnega štaba Jegorov, poveljnik konjenice Budjeni in poveljnik vojske na Daljnem vzhodu Blücher.

Protizidovski pogromi v Pešti

Budimpešta, 21. novembra. AA. Madjarski študenti prirejajo že nekaj dni protizidovske demonstracije v Pešti in drugod. Snoči je prišlo do takih demonstracij v Segedinu. Študenti so razbili izložbena okna uprav dveh levičarskih listov, ki sta v židovskih rokah odnosno pod židovskim vplivom. Ko so z nekim tovornim avtomobilom prevažali izdajo budimpeštanskega večernega lista »Az Esta« po mestu, so študentje tovorni avto ustavili in uničili vso poslikavo.

Vihar na Črnem morju

Orkan zagnal ladjo v skalovje

Solija, 21. novembra. AA. Zadnje dni je divjal na Črnem morju silen vihar. Ob bolgarski obali se je pripetilo več nesreč. Ves pomorski promet so morali prekiniti. V bližini Varne so valovi zagnali turško jadrnico Sasim-Bajir v skalovje in jo popolnoma razbili. Del posadke se je rešil. Nekatere sledu pa ni za šestimi mornarji. Dva parnika z manjšo tonazlo, ki plujeta proti Burgasu, sta v hudi nevarnosti in neprestano kličejo na pomoč. Vihar pa je tako silen, da o kakršni akciji ne more biti govora. Tudi na sami obali je vihar napravil že izredno veliko škodo. Veter je odnašal s hiš strehe, rušil dimnike, podiral drevesa, pri čemer je bilo ubitih in ranjenih tudi več ljudi.

Dunajska vremenska napoved. Megleno in padavine, dež in sneg, padec temperature.

Zagrebska vremenska napoved. Pretežno oblačno, lahno deževje, zmerno hladno.

Italijansko-abetesinska vojna

Četniki razsajajo na severu

London, 21. nov. b. »Times« poročajo iz Addis Abebe, da so pričeli Abesinci ogorčeno četniško bojevanje proti italijanskim četam. To četniško bojevanje se vodi zlasti intenzivno na obeh krikih italijanske armade. Zlasti mnogo uspeha so imeli doslej Abesinci v krajih pred samo Addo, kjer jim poveljuje najboljši prijatelj in dvorni svetovalec cesarja Haile Selasija ras Ajela. Njegovi četniški oddelki so povzročili Italijanom poleg številnih žrtvei tudi ogromno škodo v vojnem materialu in pa v živežu, ki ga vsega uničijo, v kolikor ga ne morejo vzeti s seboj ali spraviti na abesinsko stran. Čete rase Ajela se sploh poslužujejo taktike, da sovražnika ne pustijo niti spati niti jesti v miru, kar moralno zelo porazno vpliva na italijanske oddelke, ki postajajo radi negotovosti, s katere strani se bo na nje vsula tola krogel Ajelovih čet, še dokaj nervozni.

Nočna bitka nad Mahalo

Strašen požolj, ki so ga povzročili četniki, ki so prišli Italijanom za hrbet

Asmara, 21. nov. b. Preteklo noč je blizu Hausien prišlo do ogorčene in krvave bitke med italijansko pehoto in konjenico ter abesinskimi četami. V bitki, ki je trajala vse do zore, so bile na obeh straneh zabeležene strateške žrtve. Povzeli Italijanskega konjeniškega oddelka, konjeniški kapitan Rinaldini, je našel smrt v tej borbi.

Do bitke je prišlo takole: Po naporem maršu so italijanski oddelki že precej pozno ponoči razpršili svoje čolne na visoki planoti pri Hausien. Ohladi polnoči so se abesinske neradne čete približale in obsule Italijanske taborišče s strahovitimi ognjem iz strelnih pušk. Med Italijanskimi vojniki, ki niso pričakovali tako daleč v ozadiju nenadnega nočnega napada, je nastala velika panika. Po enomernem obstreljevanju Italijanov so se Abesinci vrli na svojega nasprotnika in začelo se je nezadržano klanje, ki je trajalo nekaj ur. Na obeh straneh je bilo več sto mrtvih vojakov, ogromno število ranjenecov pa je klicalo na pomoč. Ko se je prišlo do zori, so se Abesinci zopet v vsej naglici umaknili na svoje prvotne položaje, v nepredno gorovje. (Hausien leži 60 km severno od Makale. Torej so Abesinci vpadli Italijanom za hrbet.)

Asmara, 21. nov. b. Potrdjuje se, da je tekom noči prišlo do izredno krvave bitke med italijanskimi in abesinskimi četami pri Hausien. Italijanska armada zadeva na vse večje ovire v notranjosti abesinskega ozemlja in četniška vojna, ki je sprejeta izkoristit Abesinci, jim dela vedno večje težave. Italijanski konjeniški oddelki je bil v tej bitki popolnoma uničen blizu mesta Hausien, medtem ko so se Abesinci, ki so imeli neprimerno manjše izgube, po strahoviti borbi zopet umaknili v bližnje gorove.

Italijanski konjeniški oddelki pod poveljstvom kapitana Rinaldini se je atakiral čez noč na visoki planoti, njegovo vojaštvo, ki je bilo od živčnih naporov izmučeno, se je pripravljalo na nočni počitek. Ko so Italijani konje povezali in ko so že odšli spaj v šotore, so začele peti abesinske strojnice, ki so kosile Italijane kakor travo. Znenadenje je bilo velikansko in italijanske čete,

še predno so mogle odgovoriti s strojnimi, so že zadele na hladno orožje Abesincev, ki so se iz svojih spretnih skrišalnic valili proti njim kakor hudournik in izvršili masakriranje nad nepravilno italijansko posadko.

Znano je, da je na italijanski strani mnogo žrtvei, med njimi tudi sam poveljnik, konjeniški kapitan Rinaldini.

Južno bojišče

Harar, 21. novembra, b. V bližini vodnjaka Radove, je kakih 1000 abesinskih vojakov odbilo napad italijanskih čet, ki so pod poveljstvom generala Grazianija. Borba se je vodila na nekem griču, kjer so imeli Abesinci izredno dobre po-

Prijava za odmero prenosnih taks

Belgrad, 21. novembra, AA. Davčni oddelki finančnega ministristva je poslal poziv za predložitev taksnih prijav za odmero dopolnilno prenosne takse za takšno dobo 1936 do 1940. V smislu določbe 12. priloge k tar. št. 12 takse tarife se začne s 1. januarjem 1936 nova takсна doba za odmero dopolnilno prenosne takse v razdobju od 1. januarja 1936 do 31. decembra 1. 1940.

Pod to takso spadajo vsa patrijarhska, nadškofijska, škofijska, kanoniška, župnijska imetja in njim podobna, razni darovi, beneficije, cerkvena in posvećena volila, skladi, fond, samostani, posvećeni in duhovne občine, zadrage, zavodi, ustanove, društva in druga združenja, katerih članom ne pripada nikak del tega imetja.

To velja tudi za vsa imetja delniških in drugih gospodarskih (pridobitnih) društev in združenj, katerih članom pripade določen del temeljnega skupnega imetja. Lastniki in zastopniki lastnikov, uživatelji in listi, ki imajo ta imetja, ali njihovi po zakonu določeni zastopniki, ali pooblaščenici, so dolžni v svrhu odmere te takse predložiti v roku od 1. do 15. januarja 1936 pristojni davčni upravi, na katere področje se nanaša dotično imetje, predpisano takšno prijavo.

V prijavi je treba navesti vse nepremično imetje, ki se nahaja v naši državi, in vse pravice, združene s temi nepremičninami ki se smatrajo po civilnih zakonih za nepremičnine, ter njihovo vrednost. Tudi tuje, katerih imetje se nahajajo v naši državi in so podvržena tej taksi, so dolžni na enak način predložiti prijavo po svojem zakonitem zastopniku. Temelj za odmero je takse je prometna vrednost dotične nepremičnine dne 1. januarja 1936. Imetje je treba prijaviti ne glede na to, na kakšen pravn način je pridobljeno, in sicer z vsimi uveljavljenimi pravicami, združenimi z njim, ne glede na to, ali je imetje vpisano v javne knjige ali ne. Obveznost za plačilo dopolnilne prenosne takse ni odvisna od tega, ali je dotična pravna oseba formalno konstituirana.

V prijavi je treba navesti vsa nepremična imetja z vseno deli, z navedbo površine, s kakovostjo morabe in kraj, in sicer tako, da je prometna vrednost posebej navedena za vsako

stojanje, tako, da so se morali Italijani kmalu umakniti. Tudi v tej borbi so imeli Italijani velike izgube.

Iz Mogadiša se uradno poroča, da hudo deževje na somaljskem bojišču onemogoča vsako gibanje italijanskih čet, enako tudi gibanje čet v Ogadenu. V Ogadenu so se večkrat utrgali oblaki in je zemljišče zelo močvirnato, kar onemogoča vsako napredovanje Italijanov.

Abesinska vlada: Ni res ...

Addis Abeba, 21. nov. c. Abesinska vlada demantira vesti, da bi bila italijanska letala južno od Makale pobila 5 do 6000 Abesincev. Letala so pobila samo 30 Abesincev, 60 pa jih je lažje ranjenih.

Imetje Od vrednosti nepremičnine se pri odmeri te takse ne bode odstela pasiva, ki so morebiti združena z imetjem. Pri imetju, glede katerega se v taksi prijavi navede, da ni podvrženo dopolnilni taksi, je treba predložiti s prijavo tudi potrdilo pristojne oblasti kot dokaz o izpolnitvi pogojev za oprostitve, o kateri govori četrti oddelki 12. priloge k tar. št. 12 taksnega zakona; drugače ta oprostitve ne bo priznana.

Kdor je imel doslej oprostitve dopolnilne takse, si s tem ni pridobil pravice do oprostitve od dopolnilne takse za prihodnje takšno dobo, temveč si mora ponovno priskrbeti potrebne listine kot dokaz o izpolnitvi pogojev za vprostitve dopolnilne takse, in te listine priložiti svoji taksi prijavi.

Družbe in zavodi, ki morajo javno polagati

Domači odmevi

Se se vozijo

Svetozar Hodžera, predsednik organizacije »borbašev«, ki imajo že svoje uniforme, je imel v nedeljo, 17. t. m. shod v Zoznici, na katerem je med drugim tudi dejal, da bi bilo v današnjih razmerah zločin misliti na kako preureditev države.

Prometni urad »Putnik« v Novem Sadu pa je te dni vložil tožbo proti kirurgu dr. St. Uzelcu radi dolžnih 17.922 Din. Dr. St. Uzelac, eksponent Hodžerine stranke za Vojvodino, je namreč prve dni meseca septembra naročil pri novosadskem »Putniku« posebne vlake iz Titala, Subotice, Senta, Sombora, Bačkega Brestova, Karavukova, Novega Sada, Beočina da Belgrada in nazaj; 15. sept. so imeli namreč »borbaši« velik shod v Zemunu. Tri dni pred shodom je »Putnik« izročil dr. Raelcu vozne listke, ki so jih razdelili med pristaje Svetozarja Hodžera po Bački, 17. septembra pa mu je poslal končni obračun. Od vsote 112.752 Din je dr. Uzelac plačal 84.830 Din, ostanek 17.922 Din pa je ostal dolžan, neuporabljene vozne listke pa je vrnil »Putniku«. Pri razpravi pa je tožent dr. Uzelac prosil, da se pravda odloži, oziroma ustavi, češ, da bo ta dolg plačal delovni odbor Jugosl. narodne stranke v Belgradu. »Ozbore« pravi ob tem poročilo, da se ljudje živahno izprašujejo, odkod Hodžeri toliko denarja, ker je znano, da je velika večina udeležencev shoda dobila vozne listke brezplačno.

Mislino, da se bo pa je moralo toliko preurediti v državi, da se ljudje tudi po shodih uniformiranih organizacij in strank ne bodo več tako izpraševali.

(Tudi »Jutro« piše o tej »afari« zaradi posebnih vlakov za politične shode. Škoda, da so posebni vlaki za politične shode JNS že vsi plačani, t. j., da so davki že izterjani! Take afere z vlaki JNS — to bi bilo nekaj za »Jutro«, ki bi mogoče tudi vedelo povedati, kdo je vpletel to drago navado, da se smejo nekateri ljudje na politične shode za stonj voziti.)

Protest tehnikov

Ljubljana, 21. nov.

Danes dopoldne so se zbrali na tehniški ljubljanske univerze slušatelji tehnične fakultete in na velikem zborovanju, katerega se je udeležilo nad 250 tehnikov iz vseh oddelkov in letnikov, razpravljali o novi uredbi za študij tehnik. Nova uredba skuša namreč z ostrimi predpisi za polaganje posameznih izpitov pospešiti tehnični študij in tako izločiti inteligentno manjvredni naraščaj ter na ta način zaustaviti hiperprodukcijo akademske tehnične inteligence. Nova uredba namreč določa, da ne sme slušatelj vpisati nadaljnjega letnika, dokler ni položil predpisanega števila izpitov, ki so za nekatere oddelke na tehniški precej številni. Ako ne izpolni tega pogoja, mora slušatelj cel letnik ponavljati shemo, kakor v gimnaziji dijaki, ki niso napravili ponavljalnih izpitov.

Uredba s tem seveda ni udarila samo tistih, katerim je namenjena, namreč malomarnih in inteligentno nesposobnih, ampak tudi skoraj vse druge slušatelje tehničnih fakultet, med katerimi je najmanj 80% nepremišljenih ali celo siromakih.

Koliko je pri nas tehnikov, sicer uradnikov, malih obrtnikov in kmetov, ki z materialno podporo od doma in prispevki od instrukcij in starih zaslusnikov vprav komaj spajajo in le s težavo in največjo živahnostjo premagujejo stroške tehničnega študija. Jasno je, da taki ne morejo polagati vseh izpitov koncem šolskega leta ali poletne. Praksa je doslej pokazala, da celo najprijadnejši čisto polagajo izpite za prejšnje leto v naslednjem šolskem letu (ja do februarja ali marca). Tehniki ne odzemaajo časa le predavanja, ampak tudi številne vaje, ki zopet zabijajo precej časa. Redno izvrševanje in dokončevanje teh vaj pa nalaga nova uredba prav tako. Popolnoma razumljivo je torej, da tehnik-akademik, ki se vsaj deloma preživlja sam in tako izgublja svoj prosti čas, s instrukcijami, ki bi ga sicer lahko uporabljal za študij, ne bo mogel ujeti po novi uredbi predpisanih izpitnih rokov ali pa ne bo dosegel predpisane števila izpitov, s čemer

račune, morajo priložiti prijavi tudi poslednji sklepi račun. Cisto industrijska podjetja morajo priložiti prijavi tudi dokazila, da so res čisto industrijska.

Vsako prijavo je treba v pravno obvezni obliki podpisati. Davčna uprava mora po sprejeti prijavi izdati reverz o sprejemu. Prometno vrednost je treba točno navesti. Če davčna uprava dvomi o točnosti prijavljene vrednosti, bo ukrenila potrebno, da dožene pravo prometno vrednost. Če se dožene, da je ta vrednost večja od prijavljene, bo dotična oseba nosila po zakonu predpisane kazenske posledice.

Kdor v roku od 1. do 15. januarja 1936 ne pošlje prijave za to novo takšno dobo, ali jo pošlje pred izvršeno odmero, ali če oseba, katere imetje sploh ni bilo podvrženo tej taksi, ne predloži pravočasno ali sploh ne pošlje prijave, ali če kdo netočno navede predmete, ki jih je treba prijaviti, ali ne prijavi nepremičnin, ki so sestavni del imetja, bo nosil posledice iz točke tri oziroma štiri oddelka pet, priloge 12 k tarifi št. 12 kazenskega zakona.

Banke in zaštita kmetov

Belgrad, 21. nov. AA. Na pobudo belgrajskega bančnega združenja so se vršile v Belgradu konference z zastopniki ostalih poklicnih bančnih organizacij (Zagreb, Ljubljana, Split itd.), da zavzamejo enotno stališče do uredbe o kmetijski zaštiti z dne 30. septembra t. l. Zastopniki bank so proučili možnost, kako bi izterjali denarni zavodi svoje terjatve od kmetov v višini 1700 milijonov Din in nekateri so predlagali, naj se v ta namen izdajo državi bankovci, enakovredni z bankovci Narodne banke. S temi bankovci bi se izplačali kmetijski dolgovi pri privatnih bankah. Pojavili so se tudi predlogi, da bi država izplačala te dolgove v gotovini, kraljevska vlada naj bi pa sama poskrbela, da pride do teh denarnih sredstev.

Glede na to, da je uradnega mesta pooblaščen kategorično izjavili, da ni nikake namere o tem, naj bi se razdolžitev kmetov izvršila s kakšnim povečanjem obkta bankovcev. Vsi ti predlogi izvirajo od posameznikov, ki nimajo nikake podpore na pristojnih mestih, niti ne pri vseh banknikih. Tudi med njimi so uvideli ljudje, ki se zavedajo, kam bi pripeljal takšen način razdolževanja. Zato je potrebno, da javnost in zainteresirani krogi izvedo, da so takšni predlogi popolnoma neutemeljeni in vnaprej obsojeni v neuspeh.

bo izgubil celo leto.

Ker je uredba tako izredno stroga samo za prvi dve šolski leti, so tehniški zborovalci po daljših razglabljanjih zoper ta del študijske uredbe na naših tehnikah sestavili posebno spomenico. Ostale spremembe, ki se tičejo študija v tretjem ter četrtem letu, nadalje spremembe pri diplomskem izpitu in specializaciji posameznih oddelkov na tehniški pa so zborovalci navdušeno pozdravili.

Spomenica, ki je bila soglasno sprejeta, opozarja na že zgoraj omenjene težave, ki bodo nastale za vse nepremišljene tehnike, če bo del uredbe, ki ureja študij v prvih letih, ostal nespremenjen in apelira na vse poklicne faktorije, da preprečijo grozečo nevarnost, ki preti večini našega tehničnega naraščaja. Da zborovalci tudi javnosti pokažejo svoje enotno mišljenje in željo, da se uredba spremeni, so soglasno sklenili tri-dnevno protestno stavko, vseh letnikov ljubljanske univerze. Vsi zborovalci so odšli nato v popolnem redu na univerzo, kjer je deputacija izročila spomenico rektorju in dekanu tehnične fakultete.

Spremembe občin

Begunje - samostojna občina

Belgrad, 21. nov. m. Notranji minister g. dr. Anton Korošec je danes v smislu pooblastil zakonov o občinah podpisal tri uredbe, in to uredbo o ustanovitvi občine Begunje na Gorenjskem s sedežem v Begunjah, kateri se poleg bivše občine Begunje priključi vas Zapuče, ki je dosedaj spadala pod občino Mošnje, nadalje uredbo o izključitvi krajev Griže in Pristava v litjskem okraju iz občine Stična in priključitvi občini St. Vid, ter slednjič uredbo o izločitvi krajev Lesevica in Jeruzalem v ptujskem okraju iz občine Ivanjkevi in priključitvi občini Sv. Miklavž.

Pomoč vinarški zadrugi v Metliki

Belgrad, 21. nov. m. Kmetijski minister dr. Svetozar Stanković je na posredovanje notranjega ministra dr. Antona Korošca podelil »Vinarški in kletarski zadrugi v Metliki 10.000 Din za nabavo kletarskih potrebščin.

Belgrajske vesti

Belgrad, 21. nov. m. Danes popoldne sta bila poročena v cerkvi Kristusa Kralja v Ruskni ulici gl. Radomila Stolfi iz Ljubljane in Andrej Čunja, uradnik zunanjega ministristva.

Belgrad, 21. nov. AA. Po poročilu Narodne banke je dne 21. novembra letos izplačala na nemški kiling poslednja aviza št. 8097 z dne 25. maja t. l., na italijanski pa št. 75.695 z dne 7. avgusta t. l.

Zmagovalec pri Skageraku Admiral Jellicoe umrl

London, 21. nov. AA. Admiral grof Jellicoe, ki se je odlikoval zlasti v veliki pomorski bitki pri Jutlandu, je sredi v Londonu umrl. Bil je star 75 let. General se je udeležil velikih svečanosti o priliki obletnice premirja. Tedaj se je prehladil. Njegovo stanje se je z dneva v dan poslabšalo. Sredi je bolezi podlegel.

Ob pričetku vojne je bil admiral Jellicoe drugi lord admiralskega sveta. Poslali so ga takoj v Skapflaw, kjer je prevzel funkcije namestnika poveljnika domovinskega brostva. Nekaj mesecev nato je bil imenovan za vrhovnega poveljnika tesa brodov. Kot poveljnik je sodeloval pri pomorskih bitkah pri Skageraku in njemu se pripisuje zmagal za takratno angleško zmago. Leta 1916 je postal prvi lord admiralskega sveta. Takoj po premirju je bil imenovan za generalnega guvernerja v Novi Zelandiji, kjer si je pridobil splošne simpatije prebivalstva. Za vojske zasluge je dobil v dar 50.000 funtov šterlingov in naslov grofa.

Admiral Jellicoe se je rodil v Southamptonu. Sodeloval je že 1882 v egiptski vojni in pri ekspediciji proti boksrjem na Kitajskem. Tedaj je po veljavni 19. rečni brigadi.

London, 21. novembra, AA. Poučeni krogi zatrjujejo, da bosta ostala Ramsay Macdonald in njegov sin Malcolm še nadalje člana vlade. Izključno pa je sodelovanje Churchilla v novi vladi kombinaciji.

„Načrt za sporazumno razdelitev Abesinije“ Konferenca Italija-Francija-Anglija v Parizu

Pariz, 21. novembra, c. Francosko posredovanje v vojni med Italijo in Abesinijo stopa v novo dobo. Tekrat se jasno vidi, da je Italija tista, ki se je prepričala, da je nadstopil čas, ko naj diplomacija zamenja vojaško delo na bojišču poju.

Dopolnje se je namreč vrnil v London Grandi s svoje poti v Rim. Ze na poti v London se je sestaj z Lavalem, danes pa je svecamo izjavil zbešnim častitljajem na kolodvoru, da se bo prihodnje dni vrnil v Pariz, kjer se bodo nadaljevala pogajanja.

V Parizu so prepričani, da stopajo sedaj pogajanja v končno fazo. Prihodnje dni se bo razvila v Parizu prava konferenca med Anglijo, Francijo in Italijo. Italija bo zastopana po Curittiju in Grandiu, Francija pa po Lavalu, Anglija pa na

tej konferenci se ne bo zastopana z diplomatskimi zastopniki, ki bi imeli vsa pooblastila. Nocoj pa je vendarle prišel v Pariz že načelnik abesinskega oddelka v angleškem zunanjem ministristvu, ki se je takoj sestaj s St. Quantinom iz francoskega zunanjega ministristva. Oba sta dva visoka uradnika sta že v Zenevi izdelala načrt za sporazumno razdelitev Abesinije. Toda takrat je angleška vlada odklonila ta načrt sporazuma. Če pa sedaj prihaja isti uradnik v Pariz na predvečer konference med Italijo in Francijo, je jasno, da prinaša tokrat obvezne pogoje angleške vlade.

Kako bodo ta nova pogajanja potekala, se še ne ve. Najbrž se bodo zavlekla, ker prevladuje prepričanje, da boče Italija poprej še z marsikom dogodio doseči vidne uspehe na bojišču.

Politična zmeda v Franciji

Pariz, 20. novembra.

Za sedanje politične razmere v Franciji ni mogoče najti boljšega izraza kakor zmeda na vseh kmetih in krajih.

Kao opazujete v parlamentarni večini, ki je prav za prav le liktivna, odkar je znano, da njeno levo krilo, to so radikali, ljubimkajo s skrajno revolucionarnim levicno. Zmeda pa vlada tudi v vrstah epizicije, ki je sestavljena iz najbolj pestrih in mnogovrstnih elementov in ki očividno nimu drugega programa kakor željo, da vsak od g. poslanecev pri prihodnjih volitvah reši svoj mandat. Zmeda in nejasnost pa vlada tudi v sami vladi, ki sicer oficijelno vedno naglašja solidarnost vseh članov, ki pa v resnici zasledujejo najrazliknejše cilje.

Spobeška meseca je v ospredju parlamentarnih debat bila velika ofenziva na finančno komisijo, ki je kakor znano središče trajnih parlamentarnih intrij. Poslanci niso zadovoljni z mnogimi gospodarskimi ukrepi, ki naj uravnotežijo proračun. Kljub temu pa je verjetno, da bo Laval prei ali slej vendar dobil večino tudi za proračun. Treba je le, da ne zgubi hladnokrvnosti. Kajti kar poslanec tega, je strah pred ljudsko fronto, to je zveze socialistov in komunistov, ki zuna v po-deležju licitirajo navzdol vse gospodarske ukrepe, ki jih vlada smatra, da so potrebni za uravnoteženje proračuna. Iz strahu pred to demagogijo, ki bega volilne okraje, si mnogi poslanci ne upajo glasovati za proračun. Na drugi strani se po tudi zavedajo, da država brez proračuna ne more obstati in da če ne bodo oni uzakonili proračuna, ga bo pač moral nekdo drugi. Velik del parlamenta stoji še vedno v znamenju tega nihanja.

Kar se tiče posameznih strank, bodi omenjeno sledeče: Komunisti so pridno na delu, da izrabijo »skupno fronto« za svoje manevre. Ni govora, da bi hoteli iti v vlado in prevzeti odgovornost. Ker nimajo izdelanega delovnega gospodarskega programa, so tudi nasprotni mislili da bi v bližnji ali daljni bodočnosti skupna fronta prevzela oblast.

Najbolje se počutijo pač v opoziciji, kjer lahko vodijo proti vsem in vsakomur neke vrste gverila vojno.

Kar se tiče socialistov, se zdi, da se v skupni fronti s komunisti ne počutijo najbolje. Njim miglja pred očmi ideal levčarskega kartela, to je zveze socialistov z malomeščanstvom, ki ga predstavljajo radikali. Bili bi radi tega zelo zadovoljni, ako bi se posrečilo Lavala vrci in sestaviti čisto radikalno vlado, katero bi potem socialisti od časa do časa po potrebi rodpirali, dokler ne bi tudi sami zlezli na vlado. Radi tega socialističnega zadržanja so komunisti na svoje zavezničke v »ljudski fronti« neljubljivi, hudozorni.

Kar se tiče republikov, ki so se vedno, najmočnejša stranka, je očividno, da levčarskemu kartelu niso nič več tako od srca naklonjeni, ker čutijo, da niso od tega zvez koristni vedno skrajnejši elementi, v tem študentski socialisti. Govorijo bi jako radi prevzeli oblast, ako bi bilo mogoče, ali pa vsaj ogled v vladi, kakor so sedaj. Poglavitni vzrok za njihovo razmeroma nerodno zadržanje leži v tem, ker misijo, da se bodo za najboljšo izmuro iz Stavelsteevega procesa, ki je sedaj na vrsti in ki ravnajo njihove francoske vojnične politike najbolj obremenjuje, le da tudi radikali (oba želja, da bi padel Laval in da bi njihov Herriot prišel v zunanje ministristvo).

Radi takne situacije je verjetno, da se uture vlada še nekaj časa držati, čeprav bo morala prisiliti, da bo splošna morala seči na dvantistih. Najboljša vladna sanka je v tem, da nima aliengar, ki bi jo iz predloženja ali zvestosti podpiral. Radikali, ki so odločeni, si niso zvesti, ker na eni strani sicer sede v vladi, na drugi strani pa ljubimkajo s skrajnim levčarjem in tako rušijo vlado, v kateri sami sede. To je najhujša stran nacionalne unije, sedanje vlade, ki podpira ekstremizem tako na levi kakor na desnici. Kakor pozost, tako je razmerje tudi v Franciji: da mase zahtevajo vidnih odločilnih in če treba tudi revolucionarnih ukrepov.

J. G.

Slike z marsejskega procesa

Sodno poslopje v Aix-u, kjer se vrši razprava proti atentatorjem

Med razpravo v porotni dvorani

Obtoženi Pospisil, Rajič in Kralj med razpravo. Pred njimi sede njihovi zagovorniki

Šola na Grabnu slavi 60 letnico

Šola na Grabnu, ali uradno državna II. deška narodna šola v Ljubljani, slavi konec tedna lep jubilej, namreč 60-letnico svojega obstoja. Ta šola je ena najbolj popularnih v našem mestu, v njej se je šolalo vse polno sedaj uglednih ljudi in tudi takih, ki so se častno zapisali v zgodovino slovenskega naroda. Trnovska mladina, nadarjenih glav in temperamentna, pa se je vedno bolj oklepala z ljubeznijo in z vdanostjo svojim učiteljem.

Zgodovina grabenske šole je seveda povezana z vso zgodovino osnovno-šolskega pouka v Trnovem. Začetki osnovnega šolstva v Trnovem pa segajo v 15. stoletje, ko je bila v Križankah šola nemškega viteškega reda, proti koncu 18. stoletja pa se je osnovala trnovska šola, ki je bila nastanjenja najprej v zasebni hiši (sedaj Trtnikova hiša v Cerkveni ulici 1), pozneje pa v trnovskem župnišču. V to šolo je zahajala mladina, kolikor je bilo, se spadal pod trnovski zvon. Leta 1875 je bila sezidana na bvišem stavbišču lesenih carinskih skladišč na strošek mestne občine sedanja ponosna dvonadstropna zgradba, ki je veljala 75.000 goldinarjev. V poslopje se je naselila sedanja II. mestna deška osnovna šola, osnovana po zakonu iz leta 1869. Prvi upravitelj šole je bil g. Leopold Belar in sicer od leta 1870 do 1889, od tedaj dalje g. France Raktelj do leta 1902, od leta 1902 do 1908 g. Franc Gaberšek, od leta 1908 do 1925 g. Janko Jeglič, od leta 1925 do leta 1934 g. Janko Polak, ki je po 37 letnem službovanju nastopil na lastno željo dopust do upokojitve. Sedanjí upravitelj šole je g. Josip Ambrožič. V vseh 60 letih je na šoli poučevalo 170 učiteljev in učiteljic. Posebno znan je bil med njimi opat g. Janez Smrekar, ki je na šoli poučeval verouk od leta 1886 do 1920, to je polnih 34 let. V začetku je imela šola nad 500 učencev, največ pa leta 1909, ko je bil na šoli 801 učenec, sedaj pa jih je povprečno okoli 300. Padec števila učencev je bil zaradi tega, ker sta se otvorili šoli na Viču in na Prulah. V 60-letih obstoja te šole je obiskovalo šolo kakšnih 24.000 do 30.000 učencev.

Zgodovinar, ki je napisal zgodovino in kroniko šole, ni bil nihče drugi, kakor rajni trnovski župnik g. Ivan Vrhovnik.

Naj navedemo le nekaj odličnih osebnosti, ki so še kot kratkohlanci prejeli prve stopnje učenosti na grabenski šoli. Teh je dolga vrsta in moramo izpustiti mnogo imen, toda zadostovala bodo navedena: pisatelj Fran Milejski, sodnik dr. Viktor Steška, skladatelj Matej Hubad, sodnik Anton Mejač, kanonik Josip Vole, prost Ignacij Nadrah, šolniki Avgust Korbar, Josip Pavšič, Franc in Andrej Skulj, dalje načelnik dr. Rudolf Marn, minister n. r. Janez Pucelj, župnik Anton Mrkun, skladatelj Anton Lajovic, davčni uradnik Jože Bekš, pedagog Pavel Fiere, odvetnik dr. Josip Jerič, odvetnik Ziga Vodusek, skladatelj msgr. Stanko Premrl, zadržnik Anton Kralj, pevovodja Ferdo Juvanc, meteorolog prof. dr. Albin Belar, dr. Milan Vidmar, univ. prof., odvetnik dr. Bogdan Zužek, arh. Vladimir in dr. Milan Subic, univ. prof. Anton Melik, načelnik dr. Ivan Karlin, pevec Julij Betteto, prof. dr. Karl Capuder, narodni poslanec Anton Kersnik, zdravnik dr. Alojzij Založnik, sodnik Viktor Bežek, pesnik Anton Funke, in še mnogi drugi, ki šoli res niso delali sramote, temveč samo čast. Med je danes odličnih meščanov in javnih delavcev, ki se z ljubeznijo spominjajo dobe, ko so hodili na Graben v šolo.

Letos je v šolo vpisanih 330 učencev, ki obiskujejo 7 razredov z 12 oddelki. Seveda niso to sami sinovi Trnovčanov, zakaj v okolici te šole se je naselila največja revščina v Ljubljani: ubogi barakarji v koloniji v Mestnem logu. Zlasti ta mladina je potrebna vse javne podpore.

Šola bo na svečan način proslavila 60-letnico svojega obstoja.

Spored proslave

V soboto, dne 23. novembra: Ob 15 popoldne šolska akademija v telovadnici: 1. Nagovor, 2. Al. Mav: »Naša pesem«, petje: 3. Al. Potočnik: Matevžev stric pripoveduje, igrokaz, izvajajo učenci; 4. Pogostitev učencev. Ob 17 popoldne obhod z godbo »Sloga« po ulicah šolskega okoliša.

V nedeljo, dne 24. novembra: 1. Ob 9 skupna sv. maša za vse umrle učence tukajšnje šole. Pri sv. maši govor trnovskega župnika g. Fr. Ks. Finžgarja. Med sv. mašo

Ban dr. Natlačen v Prlekiji

Ljutomer, 21. nov.

Slovenski Ljutomer je imel danes prvič priliko pozdraviti ljudskega bana g. dr. Marka Natlačen na njegovem službenem potovanju. Po obisku v Slovenski Krajini se je g. ban danes pripeljal čez veržejski most do Ljutomera. Na mostu so ga pozdravili zastopniki mesta Veržej. Do Veržeja so hoteli naproti g. dr. Farenik iz Ljutomera in župnik msgr. Lovrec. Na glavnem trgu v Ljutomeru je bila zbrana velika množica ljudstva s predstavniki vseh treh uradov in oblasti. Kot prvi je g. bana pozdravil mestni župan g. Kuharic, nato pa g. Suoj, predsednik JRZ za Ljutomerski okraj. V imenu domačega prosvetnega društva sta deklici v lepih narodnih nošah poklonili g. banu krasne šopke krizantem. Zbrana je bila tudi vsa šolska mladina. V imenu duhovščine je izročil pozdrave g. banu dekan g. Jožef Weigl, v imenu gasilcev pa predsednik gasilske župe g. Hrastel.

G. ban se je za prisrčne pozdrave prijazno zahvalil in pozval ljudstvo, da v lepi slogi dela za narod in državo. Nato je sprejel na okrajnem načelnstvu deputacije uradništva, duhovščine, občine in društev. Okrajni odbor JRZ je g. banu predložil spomenico glede gospodarskih zadev v tem okraju. G. ban se je z veliko pozornostjo zanimal za delo v raznih društvih tako, da so ti, ki so imeli priliko izraziti svoje želje, odhajali zadovoljni in z občutkom, da je dr. Natlačen res naš ljudski ban.

Po uradnem delu banovih obiskov so njegovi prijatelji, zbrani pri gostiteljski mizi msgr. Lovreca ob napitnicah izrazili svojo udanost in zvestobo narodu, državi in njenim zastopnikom.

G. ban odide odtod v Križevce, kjer bo prenočil pri g. dekanu Weiglu. Jutri bo obiskal Gornjo Radgono in Kapelo ter si bo ob tej priliki ogledal banovinska posestva.

Razstava Caucigovih risb

V nedeljo ob 11 dopoldne je bila v Narodni galeriji otvoritev podob in risb slovenskega klasicističnega slikarja Kavčiča (Cauciga), ki je slikal večinoma v tujini, ter je bil prijatelj Goethejev, ki ga nekje celo imenuje. Otvoritveni govor je imel g. konservator dr. Stelč, ki je označil njegovo življenje in karakteriziral njegovo delo, ki je bilo do zdaj Slovencem precej neznano. Upajmo, da bo g. predavatelj svojo lepo karakteristiko tega našega največjega klasicističnega slikarja priobčil v kaki naši reviji. Zasluga za to razstavo ima predvsem predsednik Narodne galerije g. dr. Windischer, ki je izbor iz Caucigovih del poveril umetnostnim zgodovinarjem, ga kupil od tujcev, kjer se je do zdaj nahajal, ter ga poklonil Narodni galeriji. Prav tako je tudi njegova zasluga, da se nahaja v Narodni galeriji iz dunajske galerije izposojena velika podoba Fokion in žena, ki spada med najmonumentalneje kompozicije tega pozabljenega slovenskega slikarja.

V glavni dvorani Narodne galerije je razstavljeno v vitrinah okoli 70 Caucigovih del, ki predstavljajo s peresom in tušem ali sipo izvršene pokrajine iz Italije, Trsta, okolice Dunaja, risbe po antikih, akte, osnutke za historične kompozicije, ki so izvršene v tuširani risbi, in opremljene kot samostojne slike. Caucig je označen v vsem svojem interesnem krogu kot klasicist, ki mu je glavna opora studij antike, umetnik, ki ohranja zase v risbah vtise s potovanj in ki mu je ideal velika kompozicija mitološke, antične, zgodovinske ali verske vsebine.

Upamo in prepričani smo, da bo razstava obilno obiskana, ker pomeni veliko obogatitev in senzacijo naše Narodne galerije.

Odmev iz Bolgarije

Danes je ravno leto dni, odkar se je vrnil v Sofijo prvi koncert ljubljanske Glasbene Maticice. — Zagrebška glasbena revija »Sveta Cecilija«, ki jo urejuje msgr. Janko Barle, prinaša v letošnji oktoberski številki daljše glasbeno poročilo iz Sofije, ki pravi med drugim:

»V novembru, mesec dni po odhodu Saljapina iz Sofije, nas je posetila ljubljanska Glasbena Maticica, ki je bivala v Bolgariji nad 10 dni ter priredila koncerte v Sofiji, Plovdivu, Stari Zagori, Trnovem, Varni, Sumenu, Ruse in Plevni z velikim uspehom in na zadovoljstvo vseh. Za zbor Glasbene Maticice morem reči, da je triumfalno prepotoval Bolgarsko ter se povsod izkazal kot prvorazredni zbor. Od vseh zborov, kar jih je do sedaj prišlo k nam (nekateri madjarski, pa belgrajska Obilič in Stanković) nosi zbor Glasbene Maticice palmo prvenstva. On je dokazal, da more z lahkoto rešiti vse probleme glasbene umetnosti. Zborovodja M. Polić je s svojim velikim znanjem in umetniškim preudarkom izvel ter raztolmačil staro in novo glasbo v naše največje zadovoljstvo. Vse skladbe, ki so bile na sporedu, so močno ganile poslušalce in odobravanja ni bilo ne konca ne kraja. Manifestiralo se je bolgarsko-jugoslovansko bratstvo na najpristnejši način in bivanje Glasbene Maticice je ostavilo na nas vse neizbrisane in trajne vtise. P. T. Belčev.

Mladim materam

in ženam po večkratni nesečnosti pomaga naravna

Franz-Josefova

grenka voda — največkrat že v malih množinah — k rednemu delovanju črev.

Reg. po min. soc. pol. in nar. zdr. št. 8-8r. 15485, št. V. 23.

pojo učenci s spremljevanjem orkestra — II. Po cerkveni slovesnosti šolska akademija v telovadnici s sledečim sporedom: 1. Pozdrav šolskega upravitelja; 2. Ivo Peruzzi: Staremu deblu — mladi cvet. Prigodna deklamacija; 3. Ruža Lucija Petelinova: Šoli na Grabnu ob 60-letnici. Deklamacija; 4. Al. Mav: »Naša pesem«, petje; 5. »Trnovska pesem«, petje; 6. Al. Potočnik: Matevžev stric pripoveduje, igrokaz, izvajajo učenci; 7. Bože pravde.

K sobotni popoldanski proslavi pridejo učenci tukajšnje šole. V nedeljo so vabljeni vsi, ki so nekdanj obiskovalci šole na Grabnu in starši. Prosimo vas, da se zberete ob pol 9 pred šolskim poslopjem, odkoder odkorakamo skupno s šolsko mladino pod šolsko zastavo z godbo »Sloga« v trnovsko cerkev! Po sv. maši zopet sprevod v telovadnico. —

KAVO
HAG PRISTNO
Z DRAVO
ZRNATO KAVO
ZAJAMČENO
KOFEINA PROSTO

Novi poveljnik topništva dravske divizije

Ljubljana, 21. novembra.

Te dni je prišel v Ljubljano topniški brigadni general, g. Miloje Popadić, ki je bil doslej poveljnik topniarske podčastniške šole v Cupriji. V Ljubljani bo g. general kot izkušen vojak in odlični strokovnjak prevzel poveljstvo topništva dravske divizije.

G. general Popadić je že skoraj 30 let v vojaški službi in mu Slovenija ni neznana. Služba in službena pota so ga že večkrat pripeljale v naše kraje, katere je spoznal in vzljubil, čeprav mu je zibelka tekla v srečo Sumadije. Vojno akademijo je obiskoval g. general v istem letniku, kakor blagopokojni kralj Aleksander. Leta 1907 je bil g. general že vodni oficir. V balkansko vojno pa je vstopil že kot poveljnik baterije. Videl je najrazličnejša bojišča in si nabral izkušenj, ki jih je s pridom uporabil v svetovni vojni. Ves čas, dokler je trajal svetovni požar, je prebil g. general na bojišču, izvzemši kratek čas, ko je ranjen preležal v bolnišnici. Konec svetovne vojne je našel g. generala zopet na bojišču, s katerega je odnesel nepozabne spomine in več lepih odlikovanj. V letih 1921—1923 je dokončal g. general z lepim uspehom višjo vojno akademijo, nakar je bil imenovan za poveljnika divizionja in polka v Osijeku, kjer je ostal do leta 1930. Nadaljni dve leti je bil g. general poveljnik topniškega polka v Varaždinu, leta 1932 pa je bil imenovan za poveljnika topniškega polka v Mariboru, kjer je med drugim zlasti z zanimanjem zasledoval delo sportnih organizacij, katerim je bil s svetom in organizatorsko spretnostjo vedno na razpolago. Leta 1934 je bil meseca februarja imenovan za poveljnika topniarske podčastniške šole v Cupriji, odkoder je prišel sedaj v Ljubljano. — Novega g. poveljnika na tako odgovornem mestu priskrbo pozdravljamo, ter mu želimo obilo uspehov!

Konj ga je udaril do smrti

Maribor, 21. nov.

Smrtna nesreča se je pripetila pri Sv. Jakobu v Slov. goricah ter zahtevala življenje mladega, komaj 18letnega posest. sina Antona Santla, ki se je šele nedavno vrnil iz kmetijske šole na očetu dom. Anton je pred dvema dnevnoma gnil zvečer konje s paše v hlev. Pri tem se mu je kobila iztrgala ter zdrvela nazaj na pašnik. Fant je stekel za njo ter jo skušal ujeti za uздо. Ko pa se ji je približal od strani, se je žival nenadoma obrnila ter udarila z vso silo s kopitom nazaj. Nesrečen slučaj je hotel, da je udarec zadell Antona v trebuh. Obledel je na mestu nezavesten. Prenesli so ga v hišo, poklicali naglo zdravnika, a je bila vsaka pomoč zaman. Kmalu po usodnem udarcu je mladenič izdihnil. Nesreča je povzročila v celem okolišju splošno sočutje s svoji ubogega fanta.

Drobne novice

Koledar

Petek, 22. novembra: Cecilija, devica, mučenica; Filemon, mučenec.

Novi grobovi

† V Ljubljani je umrla gospa Ivanka Uras, soproga izdelovalca kranjskih klobas, posestnika trgovca in mestnega svetnika. Pogreb bo v soboto ob 4 popoldne. Naj v miru počiva! Zaljubljenim naše soznanje!

† V Gradcu pri Litiji je umrla po daljšem bolehanju 75 letni vpojkotni gozdni logar Windischgrätzovega veleposlavitelja g. Peter Repovž. V lovskih krogih je bil daleč na okoli znana osebnost, dober, dovtipen družabnik. Pogreb bo danes popoldne na litijsko pokopališče. Naj mu sveti večna luč! Zaljubljenim naše soznanje!

Imenovanje novega odbora Mestne hranilnice v Krškem

Dosedanji upravni odbor Mestne hranilnice v Krškem je kralj, banska uprava razrešila, njegove dolžnosti pa je takoj prevzel novoimenovani gerentijski svet s predsednikom g. dr. Murgeljem na čelu. Člani sveta so sami priznani strokovnjaki, kot gg. Vodopivec Franc, Lazarini Henrik, Zemljak Jože, Tuma Milan in Završnik Hubert, vsi iz Krškega, ter g. Ernest Cener s Trske gore. — Z imenovanjem novega upravnega sveta Mestne hranilnice se je izpolnila želja prebivalstva, ki stremi za tem, da bi poslovanje Hranilnice služilo splošnim koristim prebivalstva. Z imenovanjem novega sveta, zlasti pa v vsem okraju splošno priljubljenega in spoštovanega dr. Murgelja, primarija bolnišnice, kot predsednika, je podano jamstvo, da bo novi svet začel z delom, ki bo čim bolj koristilo tako ljudstvu kakor tudi državi.

Da bi prišla do popolnega izraza ljudska želja, bi bilo tudi potrebno, da se spremenita občinski in občinski odbor, odnosno, da se stara razpustita, na njihovo mesto pa postavijo ljudje, ki uživajo v tem kraju spoštovanje in zaupanje.

KINO UNION

TEL. 22-21

Zvočni tednik: Italijani v Tibetu

Danes ob 16, 19.15, 21.15 uri

Film, kot ga še niste videli

Film nedosegljive FRANCISKE GAAL

PETER

Felix Brenart, Otto Wallburg, Hans Jary

Sedeži od 4.50—13 Din

Predprodaja vstopnic od 11—12.30 in od 15 ure dalje

— Odkritje spomenika padlim občanom v Dobovi je preloženo.

— Edina pravica tiskanja telefonskih imenikov. Ministrstvo pošte, telegrafa in telefona je s svojim sklepom prepustilo edino pravico tiskanja telefonskih imenikov za leta 1936, 1937 in 1938 za vso državo Jugoslovanskemu novinarskemu združenju — sekciji Beograd. Zaradi tega ministrstvo pošt v letih 1936, 1937 in 1938 ne bo izdajalo telefonskih imenikov in tudi njih-če drugi nima pravice, da bi jih izdajal. (Iz kabineta ministra pošte, telegrafa in telefona.)

— Opozorilo dolžnikom. Akcija za ustanovitve Društva dolžnikov je toliko napredovala, da se bo prihodnji mesec sklical ustanovni obd. zbor. Zato se vabijo vsi zainteresirani iz vseh stanov, da prijavijo svoj pristop. Obenem naj se prostovoljno javijo vsi oni, ki so pripravljeni prevzeti krajevno poverništvo za svoj okraj ali občino. Prijavitelj naj se vsi, ki vidijo v smučenju se društvu dokaz samopomoči ter prvi korak za omiljenje naših nezgodnih gospodarskih težav. Ako se dolžniki ne bomo sami zgradili in si skušali pomagati, nam ne bo ničesar pomagalo. Prijava naj se vpošlejo na prirediteljski odbor: Ljubljana, Škrabčeva.

Pot k prehladu

vodi največkrat skozi usta. Zato si pogosto desin-licirajte usta in grlo z Mr. Bahovecimi

„Smreka“ bonboni

iz smrekovega ekstrakta in mentola, ki ublažijo kašelj in hripavost. Zavrtki po 3.- in Din 5.- v lekarnah in drogerijah.

Apoteka

Mr. L. Bahovec

Ljubljana, Kongresni trg 12.

— Zanimiva sodna obravnava. V sredo 20. 11. se je vršila pri okr. sodišču v Kamniku glavna razprava o tožbi, ki jo je dvignil zidar Maks Berbuč, sedaj v Jaršah, proti župni cerkvi na Homcu. Imenovan zidar, begunec s Primorskega, je stal na 5 let v Društvenem domu na Homcu. S. 1. julijem pa mu je bilo stanovanje iz tehničnih razlogov sodniško odpovedano. Berbuč je začel iskati vstopno zaščito, da bi mogel se ostati v Domu; a nič ni pomagalo, moral se je izseliti. Sedaj po loži župno cerkev na Homcu, ki je upravitelja Društvenega doma, in zahteva, da se mu plača 200 Din kot odškodnino za vrtnice, ki ga je obdeloval, in za stopnice, ki jih je postavil Berbuč ob izhodu iz stanovanja. Državno pravobranilstvo, ki zastopa in brani župno cerkev, je zavrnilo vse navedbe tožnikove in ni priznalo tožniku nikake odškodnine. Ograja pri vrtni, trdi dr. pravobranilstvo, in lesene stopnice, ki jih je napravil Berbuč le sebi v korist, niso toženi stranki niti posestvu v prid in jih tožnik lahko takoj vzame nazaj, če hoče. Okrajno sodišče v Kamniku je odločilo, da župni cerkvi ne bo treba plačevati nobene odškodnine, pač pa bi moral, kakor je umestno pripomnilo dr. pravobranilstvo, tožnik Berbuč plačati odškodnino župni cerkvi na Homcu iz hvaležnosti, da mu je g. župnik na Homcu dovolil, da sme imeti in obdelovati v svoji užitek vrtnice poleg stanovanja v Društvenem domu.

— Pri zaprtju, motnjah v prebavi vzemite zjutraj na prazen želodec kozarec naravnega „Franz-Josef grenčice“.

— Konzulat Češkoslovaške republike v Ljubljani opozarja vse češkoslovaške državljane na področju Dravske banovine na pravilnik za uporabo uredb o zaposlovanju tujih državljanov (Službeni list z dne 16. oktobra 1935) in poziva vse čsl. državljane, stalno ali začasno tukaj zaposlene, naj se ravnajo po tem pravilniku in takoj vse potrebno ukrepejo v smislu namenjenega do konca 1935 dosežanja dovoljenja k zaposlitvi „izkaznice o poklicu“, odnosno izposlovanja iste. Potrebni formulirji in navodila se dobijo pri občnem upravnem oblastvu prve stopnje.

— Uprava banovinskega zdravilišča Rogaška Slatina potrebuje za zdraviliški prospekt za sezono 1936 umetniško izdelani osnutki za naslovno stran in razpisuje s tem natečaj, katerega se lahko udeležijo vsi v Jugoslaviji živeči umetniki. Prva nagrada 500 Din, druga 250 Din, tretja 125 Din. Odloča uprava zdravilišča. Vsak osnutek naj bo opremljen z geslom, naslov umetnika pa mora biti v zaprti kuverti, ki naj niso isto geslo kakor osnutek. Uprava zdravilišča si pridržuje pravico odkupa vposlanih osnutkov po ceni 200 Din. Termin: 15. december 1935.

KINO SLOGA

Ljubljanski Dvor

TEL. 2750

Danes premiera

najboljše operetnega šlagerja sezone

Prigode iz Wienerwalda

Star dunajski humor, dovtipi, lepo petje in mnogo, mnogo veselja ter zabave!

Magda Schneider, Wolf Albach Retty, Leo Slezak, Georg Aleksander.

Danes ob 16., 19.15, in 21.15. uri.

Pri zadnji predstavi razdelitev daril nagradnega natečaja, razpisana pri filmu „Animator“.

— Nočni požar. Pri posestniku Gregorki Jakobu vulgo Dolnarju, Dragomer 30, je izbruhnil ogenj na gospodarskem poslopiju dne 19. t. m. med 22. in 23. uro. Poslopje je popolnoma pogorelo. Zavarovan je bil pri „Vzajemni“ za sene 7000 Din in pri „Jugoslaviji“ za poslopje 30.000 Din. Škoda pa znaša nad 45.000 Din, ker ni imel zavarovanih mnogo premičnin in gospodarskega orodja. Vzrok požara ni znan, sumijo pa, da je zažgala zlobna roka. Posestnik Gregorki je potreben pomoči, ker ga je nesreča zadela ravno sedaj, ko je imel vse svoje prideleke nopravljene.

Kdor Slatno Petanjsko pije sreče mu v psih zdravo bije!

— Prepovedan tisk. Službene novine št. 268 objavljajo, da je državno pravdnstvo v Zagrebu prepovedalo prodajati in razširjati št. 3797 dnevnika „Vozroženice“, ki izhaja v Parizu, št. 5 časopisa „Alma Mater“, ki se tiska v Zagrebu in brošuro Uroša Jovanovića „Društvena borba i masenarija“, ki je izšla v Zagrebu.

— Ni lepšega tiča ko je petjalec, ni lepšega mesta ko je Sentjerne. V nedeljo, dne 24. nov., gremo z avtom čez Novo mesto v karuzijo Pletenje pod Gorjanci pri St. Jerneju in v dolenske Benetke (Kostanjevec). Pojdite z nami! Tudi Gorjanci se nam pridružijo! Podrobna pojasnila pošlje brezplačno uprava „Po božjem svetu“. Ljubljana, Sentpeterska vojašnica.

Ljubljana

— Največja koncertna prireditev bo tudi letos častniški koncert v proslavo narodnega praznika 1. decembra na Taboru. Sodelovali bodo orkestralno društvo Glasbene Matice in orkester državnega konservatorija pod vodstvom skladatelja prof. g. M. L. Škrjanc, primadona ljubljanske opere ga. Zlata Gjurgijevića, ki jo bo spremljal na klavirju dirigent opere gosp. Niko Strinof, mladinski pevski zbor „Jadranski stražarji“ pod vodstvom učitelja gosp. M. Jovana iz St. Vida nad Ljubljano, mali harmonikarji iz Ljubljane pod vodstvom prof. g. Pavla Rancigaja, operni pevec gosp. Tone Petrovič in pevski zbor Glasbene Matice pod vodstvom dirigenta ravnatelja gosp. M. Polića. Za imena sodelujočih nam jamčijo, da nas bodo naši častniki lelos zopet prijetno presenetili s prireditvijo, kakršnih Ljubljana sicer ne pozna. Zato je najbolje že zdaj rezervirati večer 1. decembra za častniški koncert na Taboru, ki mu bo sledila prijetna družbena zabava.

— Podpredsednik mestnega poglavarstva g. prof. Evgen Jarc je z dne 19. novembra stalno prevzel iz pristojnosti predsednika mestne občine gradbene zadeve in posle, ki spadajo v Kulturni edelek razen solstva. V gradbenih zadevah sprejema stranke vsako sredo in petek na gradbenem uradu, v kulturnih zadevah pa vsak torek in četrtek v Kulturnem oddelku v Gosposki ulici št. 15, I. nadst. vsakokrat od 11. do 13. ure.

— Pomen drevskega prosvetnega večera, ki se vsi podokriljeni Prosvetne zveze ob 20 v verandi hotela Union, le v tem, da je posvečen enemu največjih ljudi v naši zgodovini, dr. Janezu Evangelistu Kreku. S Krekom se šele pričenja za Slovence doba organiziranja narodnega življenja. Do njega je bil slovenski narodni prepoved omejen prav za prav samo na literaturo, na ustvarjanje književnega jezika in skromne duhovne skupnosti. Krek je bil šele tisti, ki je videl, da morajo biti pri načrtovanju in organiziranju narodu vse panoge njegovega življenja v logični in harmonični zvezi. Ves njegov pomen za čes. ko je živel in za danes nam bo na nocojšnjem prosvetnem večeru pokazal in orisal naš najboljši poznavalec Kreka inšpektor Ivan Dolenc, neumorni Krekov učenec in zbiralac njegove duhovne in literarne zapuščine. Predpredaja vstopnic v Prosvetni zvezi, Miklošičeva 7. Vstopnina: Sedeži 3.— Din stojišča 2.—, za di- lake 1.— Din

KINO UNION

Jutri ob 14. uri: Poldrugo oro

Micky Miške

4.50 Din

— Zadnja umetniška razstava letošnje sezone bo v nedeljo v Jakopičevem paviljonu. Razstavila bosta Luigi Kasimir in njegova žena Tanna Goernes Kasimir preko 150 del. Ptujčan Kasimir ima svetovno sloves kot oblikovalec veličastnih vedut kolekcij, ki jo bo pokazal, vsebuje motive iz kulturnih centrov sveta in starega sveta.

— Stavka tehnikov. Služitelji ljubljanske tehnične fakultete so včeraj stopili v tridnevni protestni štrajk zaradi nove uredbe, ki regulira tehnični študij na naših univerzah. Dijaki trdijo, da nova uredba zlasti onemogoča revnejšim dijakom študij. Dijaki pripravljajo primerno resolucijo, ki jo pošljejo odločujočim, zlasti pa prosvetnemu ministrstvu v Beograd.

— Film o Abesiniji igra danes ob 20 in jutri ob 15.30, 17.30 in 20.00 kino Kodeljevo. Kot predigra film o ljubljanskem evharističnem kongresu in barvna smešlica.

— Prosvetno društvo „Ljubljana-mesto sporota, da se vrši ob 8 zvečer v dvorani palače Vzajemne zavarovalnice redni fantovski sestanek, na katerem bo govoril duhovni vodja g. Janko Žagar-Sanavel o naših smernicah in bodočem delu v društvu. Vabljeni vsi člani in prijatelji društva.

— Narodni muzej bo za splošen brezplačen poset odprt še prihodnjo nedeljo, dne 24. novembra od 10—12. Ponovna otvoritev zbirke za prost nedeljski poset se bo spomnila posebej razglasila. — Ogled muzeja pa je tudi v zimskih mesecih omogočen proti vstopnini kakor tudi za šolske in korporativne obiske v smislu veljavnega obiskovalnega reda.

— Za dogodke v Abesiniji se zanimajte? Posetite film o Abesiniji, ki ga igra danes in jutri kino Kodeljevo!

— Goljufi izročili sodišču. V torek smo poročali o velikih goljufijah, ki so jih izvrševali nekateri nepoklicni prekupčevalci knjižic slovenskih denarnih zavodov. Za temi prekupčevalci, ki so bili prav za prav le podagente, so stali zagrebški židje, nekateri agenti pa so tudi kupčevali na lastno pest. Tako je bil v Ljubljani aretiran nekdo, ki je tudi po časopisju agitiral za prodajo hranilnih knjižic, ter jih takoj, ko je plačal prvi obrok, to je kakih 5 do 10%, prodal naprej ter je imel običajno 50 in še več odstotkov čistega dobička, za svoje žrtve pa se ni več menil. Tega prekupčevalca ter še nekaj drugih, je policija včeraj izročila sodišču. Obenem je policija zaplenila cel kup hranilnih knjižic, katerih skupna nominalna je v primeri s povzročeno škodo le minimalna ter bodo le redki lastniki tako srečni, da bodo rešili svoje prihranke. Škoda, ki jo so brezvestni prekupčevalci povzročili, presega en milijon. Gospodarsko uničenih je tudi nekaj dobrih ljudi, za čežele, ki so ljudem jamčili, da bodo prejeli točno dogovorjene obroke.

Maribor

— Smrt uglednega industrijca. Včeraj zjutraj se je po Mariboru nenadoma razširila vest, da je umrl v svoji vili v Koških industrijalec in posestnik gospod Emerik Wügerer. Smrt ga je zatekla po kratkem bolehanju v najlepši moški dobi 53 let. S pokojnikom lega v grob markantna osebnost iz mariborskega gospodarskega in družabnega življenja. V letu 1872 ustanovljeno tovarno mesnih izdelkov, ki je znana tudi izven meja naše države, je vodil po smrti svojega brata Hermana od leta 1920. Bil je zelo priljubljen in spoštovan, slovel je kot gospodarstvenik, imel pa je tudi dobro srce za svoje nastavlence in siromake. Dasi Nemec po rodu, se je razumel vedno tudi s Slovenci in ni nikoli kazal kakor narodne zagrizenosti. Blagega pokojnika bodo položili k večnemu počitku jutri v soboto ob 3 popoldne iz kapele mestnega pokopališča. Naj počiva v miru.

— Jenkova proslava. Maribor je proslavil stoletnico rojstva velikega našega skladatelja Davorina Jenka v sredo zvečer s koncertom združenih pevskih zborov Ispavčeve župe v narodnem gledališču. Družabno in umetniško je proslava lepo uspela. Uvodno-besedo je izpregovoril predsednik Ispavčeve župe skladatelj Vasilij Mirk, ki je plastično narisal lik velikega pokojnika ter njegov vpliv na razvoj jugoslovanske glasbenice življenja. Nato so nastopili moški zbori Lune, pod vodstvom Josipa Laha, Jadrana pod taktirko Ubald Vrabca, Drave pod pevovalcem Albinom Horvatom ter mešani zbori iz Ruš pod vodstvom Josipa Knapčaja, Maribora pod taktirko Janka Gašpariča in Glasb. Matice pod dirigentom Marjanom Kozino. Prireditve se je udeležil prevzvišeni knezskofof dr. Tomažič s stolnim proslom dr. Vrabčerm, zastopnik mestnega poveljnika polkovnik Božović z garnizionarjem podpolk. Nikolčem, oba okrajna glavarja g. Popovič in dr. Šiška, mestni župan dr. Juvan, vodja policije dr. Trstenjak, predsednik Prosvetne zveze dr. Hohnjec in drugi odlični predstavniki javnega življenja.

— Sestanek štajerskih članov SKAS se vrši v soboto 23. t. m. ob 18 v Zadržni gosp. banki. Vabljeni vsi.

— Za pomožno akcijo je prihajajo pri- spevki. Osební pozivi mestnega načelnika, ki jih je razposlal nad 500 raznim zasebnikom in mariborskim tiskom, so imeli uspeh. Potreba je seveda velika in naj bi se zavedali vsi, ki nameravajo z darovi vsaj nekoliko blaziti silno revščino, da dvakrat da, kdor hitro da.

— Ureditev izplačevanja delavskih mezd. Pri mestnih podjetjih se je vršilo dosedaj tedensko izplačevanje delavskih mezd, in sicer v vsakem podjetju na drug način. Da se uvede enoten sistem, je ravnateljstvo sklenilo, da uvede za vsa podjetja enotne mezne liste in da se bo izplačevalo na 14 dni. S tem se bo prihranilo veliko nepotrebnega dela po pisarnah ter se bo izplačevanje pocenostavilo.

— Mariborski Zoo. Tudi Mariborčani bi radi imeli svoj zoološki vrt. Zbrala se je družba, ki bi rada ustanovila mariborski Zoo, le za primerne prostore gre. Pravijo, da bi bil najidealnejši za Zoo park na otoku pri betnavskem gradiču, ki pa je predaloč.

— Za rezervne častnike. Uprava Mariborskega podobodora Združenja rezervnih častnikov vabi vse tovariše, da prisostvujejo slavi 45 pp. ki bo jutri, v soboto, ob 11 v vojašnici kralja Aleksandra I. na Meljski cesti.

— V nedeljo zvečer krstna predstava. Za krstno predstavo opere „Majda“, ki jo je uglašil prof. Glasbene Matice Marjan Kozina, vlada vsestransko zanimanje. V vodilnih vlogah so zaposleni Udovičeva, Barbičeva, Starčeva, Sanein, Harastović, Grom, Gorinšek in P. Kovič. Rezervirajte vstopnice pri dnevnih blagajni, tel. 25-82.

— Smrt kosi. V bolnišnici je umrl v cvetu 21 let trgovski pomočnik Otmar Pinžgar. Truplo so prepeljali k St. Janžu na Drav. polju. — V Zgornjem Radvanju št. 9 je umrla posestnica gospa Magdalena Kolman. Naj počiva v miru!

— Poročilo so se v Mariboru: Fornara Ernest in Pečnik Elizabeta; Lešnik Herman in Muster Pavla; Držman Bogomir in Zdošek Neža; Sattler Leopold in Reiter Hermina; Vogrinčič Anton in Heinrich Justina. Bilo srečno!

— Zrele jagode nam je poslala gospa Lah. soproga trgovca in zvestega naročnika „Slovenca“ Matije Laha iz Spod. Hoč. Jagode so dozorele v zaščitenem kotičku na vrtu.

— Tihotapstvo s saharinom. Na Kordeževi glavi je obmejni stražnik zasledil dva tihotapca, ki sta nosila v nahrbtnikih saharin. Ker se na poziv nista ustavila, je streljal, na kar se mu je tihotapca Jožef Krajnc udal ter izročil 5 kg saharina. Njegov tovariš je pobegnil v gozd ter izginil brez sledu.

Zagorje

V ljubljanski bolnišnici je umrla 27 letna Terezija Molek poročena Kranjc, doma iz Lok pri Zagorju. Zapušta tri nepreskrbljene otroke. V Po- točki vasi je umrl rudniški upokojenec Lešnik Peter, star 85 let.

Občinska seja. Na zadnji občinski seji so na- stavili novega občinskega cestarja Benegalia Ma- lisa, ki bo tudi čestni nadzornik.

Preklje odpustitve. Pri obratu apnenice so skoraj vsi reducirani delavci ostali do nadaljnjega v delu.

Društvo za varstvo otrok bo v decembru ob- darilo okoli 100 otrok z novimi čevlji.

Celje

— Poziv mestne občine hišnim posestnikom. Mestna občina celjska je, upoštevajoč težke gospo- darske prilike sedanjega časa, primerno znižala najemnine stanovanjskim najemnikom v svojih hišah. Hišne posestnike mesta Celja vabim in po- zivam, da sledijo temu zgledu in tudi oni čim izdatneje znižajo najemnine svojim najemnikom. Mestno poglavarstvo Celje, dne 19. nov. 1935. — Predsednik, Mihelčič, i. r.

— Umetniška slikarska sola se odpre na gim- naziji v Celju. Interesenti se vabijo na razgovor v nedeljo, dne 24. novembra ob 10 v gimnazijski risalnici. Pouk bi se vršil ob nedeljah od 9—12.

— Iz javne bolnišnice v Celju. Kuratorji usta- nove po pokojnem trgovcu Antonu Kolencu v Celju je nabavil za zdravniško knjižnico v tukajšnji bolnišnici po 1 veliko novejšo delo iz interne medicine in iz kirurgije, kar so zdravniki bolniš- nice pozdravili z največjim veseljem. S tem činom je položen temelj za moderno zdravniško knjižnico, ki se bo, kakor pričakujemo, še nadalje spopol- njevala. To v največjo korist v prvi vrsti mlade- mu zdravniškemu naraščanju. Vodstvo bolnišnice iz- reka tem potom v imenu zavoda kuratoriju Kol- encove ustanove najtoplejšo zahvalo.

— Razporeženi računski zaključki na mestnem glavarstvu. Na mestnem poglavarstvu so na vpo- gled vpoštev prihajajočim interesentom sledeči računski zaključki: 1. računski zaključek mestne občine celjske in njenih podjetij za upravno leto 1934; 2. računski zaključek o gospodarstvu mestne občine celjske, mestnega občnega in meštarsko- oskrbovalnega sklada ter mestnih podjetij za »Tri dvanajstine« leta 1935; 3. računski zaključek bivše občine Celje-okolica za leti 1934-35 in sicer vključe- no do 31. avg. 1935. Morebitne ugovore je vlagati pisмено pri mestnem poglavarstvu od 21. do vključno 28. nov. t. l.

— Andrejev sejem v Celju. Običajni vsako- letni Andrejev živinski in kramarski sejem bo v Celju dne 30. nov. t. l.

— Vsak dan večje je število brezposelnih, ki so prijavljeni pri občski ekspozituri Borze dela. Od 10—20. nov je poskočilo število brezposelnih od 345 na 377, med katerimi je 51 žensk.

Ptuj

Velik požar na Dravskem polju. Preteklo ne- deljo okrog polnoči se je nenadoma zavitlalo nebo nad lepo vasio Sv. Lovrene na Dravskem polju. V gospodarskem poslopiju, last županskega nad- svetnika inž. Janka Urbasa, je izbruhnil požar, ki se je z naglase razširil na ostala gospodarska po- slopija in stanovanjsko hišo, tako da je skoraj cela domačija, obstoječa iz petih objektov, postala žrtev požara. Zgoreli so vsi poljski pridečki in gospo- darsko orodje, med temi dva stroja, večja količina drv; uničeno je tudi 2000 komadov strojne opake. Živino so le s težavo rešili. Zahvtili se je vrlim domačim gasilcem, da se ni ogenj razširil na so- sednja poslopja, ki so bila že v veliki nevarnosti. Škoda je precejšnja na 80.000 Din, medtem ko je domačija zavarovana za 62.000 Din. Kako je nastal požar, še ni ugotovljeno.

Nezgoda. V ptujsko bolnišnico so pripeljali 34-letnega vinjara Franca Kandriča iz Prerada, občina Oslovočci, s težkimi oklepinami po celim telesu, posebno na obrazu, prsih in rokah. Opek- line je dobil pri gašenju požara, ki je pred dnevi izbruhnil v Preradu pri Moškanjcih.

Škofia Loka

400 letnico uršulinskega reda obhaja tu- kajšnji uršulinski red. Slavnost bo združena s svečano tridnevnic, pri kateri bodo razni govori. Poleg tega bo v samostanu tudi gle- dališka predstava, ki bo vso slavnost še po- večala.

Za samostojno okrajno glavarstvo je bi- la pri g. banu deputacija JRZ s prošnjo za samostojno okrajno načelstvo. Deputacija, ki jo je vodil g. Frane Debeljak, je bila pri- srčno sprejeta. G. ban je obljubil, da se bo za stvar temeljito zavezal, tako da bo zadeva do splošni ugodno rešena.

Pravečo povodenj je povzročila ob zad- nem deževju Poljanščica, ki je mestoma pre- pravila cesto, ter tako onemogočila promet. Pravijo, da je po povodnji 1926 leta dosegla sedaj največjo višino. Ker deževje še traja, se je bati novih poplav.

Čudno postopanje JNS župana

Prejeli smo iz Laškega: Občani občine Marija Gradec in Sv. Krištof so v sporazumu z laškimi občani začeli akcijo za združitve občine Sv. Krištof, Laško in Marija Gradec v eno občino. Pri tem so imeli v mislih, da prihranijo na materialnih izdatkih in bi bil namesto treh samo en občinski urad.

Ko so pričeli po § 6 obč. zakona z nabiranjem teh podpisov oziroma izjav volivcev, je župan me- sta Laškega g. dr. Roš sklical občinsko sejo z na- menom, da občina protestira proti nabiranju po- dpisov za združitve občine. Na seji se je temeljito spopadil predsednik okrajne organizacije JRZ ter povedal, da bo izdal nekaj proglaš na prebivalce mesta Laško.

Ta proglaš je res izšel dne 16. t. m. in se glasi: »Svarilo! Laščani! Neprijatelji našega mesta Vas vabijo in nagovarjajo k podoisu izjave, s ka- tero izrekate željo in voljo, da bi se mestna ob- čina Laško združila s kmečkimi občinami Sv. Krištof in Marija Gradec v eno občino. Mestni ob- činski odbor je v svoji seji dne 15. novembra 1935 sklenil posvariti občane, naj se nikar ne dajo za- peljati k takemu podpisu, ker si s tem sami kop- lejo grob. S to izjavo se izrekate, da boste pla- čevali vsiže doklade, da boste gradili občinske in vsake ceste, vodovode, gnojnice jame, kupovali plemensko živino, zidali šole in cerkve, postavljali areste, plačevali tatinika in policijo itd., itd. Naše mesto naj postane kmečka vas, letoviščiari naj se preženejo, kopališče zapre, ker ne bo moglo živeti zaradi previsokih davkov. Vsak pošten Laščan naj požene čez praž agitatorja za to neumno idejo. Kdor je v zmoti že podoisal, naj podpis takoj pre- kljuje. Vsi volivci Laškega naj se do dne 20. no- vembra t. l. zglašijo v občinski pisarni, kjer bodo podpisali protest proti takemu atentatu na mestno občino in na interese njenih občanov. Laško, dne 15. novembra 1935. Županstvo.«

Vprašamo javnost, ali je se kje v Sloveniji močče to, kar je v Laškem? Mar občani teh občin nimajo pravice, da se poslužijo zakona in skušajo v okviru zakona izvesti svoje namene? Banska uprava je izdala odlok, da oblasti ne sme- jati obratovati občanov, ko izražajo s podpisni svojo svo- bodno voljo glede združitve občin. Od banske uprave zahtevamo, da pouči mestno občino Laško s primernimi ukrepi, kaj spada pod njen delokrog

Naše dšništvo

Kongregacija ahodemkinj ima danes, v petek

Gospodarstvo

Slovenski železniški program

Ljubljana, 21. nov.

Iz Belgrada prihajajo ugodne vesti, da se vlada pripravlja k večji investicijski politiki v državi, zlasti na področju železnice. Tudi iz govora g. ministra dr. Korošca na zborovanju Zdržne zveze je sklepali, da namerava vlada vprašanju reorganizacije naših železnic posvetiti vso pažnjo. Potrebno pa bi bilo mobilizirati zato kapitalizacijo, ki so sedaj mrtve, to je, da se uporabijo naložbe v Državni hipotekarni banki in Poštni hranilnici. Potrebno je sedaj notranje posojilo v znesku 300 milijonov dinarjev, ki bi ga država najela kot kratkoročno pri Državni hipotekarni banki in vso izdala za obnovo železniških prog. V zvezi s temi pripravljanimi deli Sloveniji nikakor ne sme zaostati, temveč mora ponovno nastopiti za svoje interese, zlasti, ker ima za to več moralne pravice, kakor katerakoli druga pokrajina v državi. Slovenske železnice so namreč aktivne, donosajo državi lepe dobičke, ljubljanska železniška direkcija ima aktiven proračun, povrh tega pa je železniška mreža v Sloveniji najgostejša. Po največji novega notranjega investicijskega posojila torej Slovenija ne sme biti odpravihih s kakšnimi 10 do 15 milijoni, temveč upravičeno zahteva, da se Sloveniji da najmanj četrtino nabavljenih kapitalov. Slovenija ima največji tojski promet, je izpostavljena proti drugim državam, ima največjo strateško važnost, poleg tega pa vsa investicijska posojila tudi posteno amortizira.

Ljubljanska in mariborska zveza za tujski promet sta imeli pred dnevi — o čemer smo že poročali — sestanek. Posledica tega sestanka je bil osnutek resolucije, ki sicer ni še definitivna, iz katerega pa so razvidne najbolj nujne železniške potrebe Slovenije.

Za Slovenijo je predvsem nujno potrebna obnova železniške proge Ljubljana—Karlovce tako, da bodo mogli vlaki voziti na tej progi vsaj s hitrostjo 60 km, med tem, ko vozijo sedaj s hitrostjo največ 45 km. Po obnovi proge bi se važnija iz Ljubljane do Karlovca skrajšala za 1 uro 20 minut, kar bi bilo velikega pomena. Pospešeni vlaki pa bi vozili še hitreje. Poleg potniškega

prometa je važno tudi vprašanje tovarnega prometa. Proga se mora toliko utrditi, da bodo na njej vozili tudi 15 in 20 tonski vagoni.

Nujno potrebna je rekonstrukcija proge od Rajhenburga do Zaprrešča. Do Rajhenburga je že rekonstruirana, od Zaprrešča do Zaprrešča pa jo je tudi že rekonstruirala zagrebška železniška direkcija. Ostane torej le majhen, toda važen kosček proge od Rajhenburga do Zaprrešča.

Nujno potrebno je tudi, da se urede vprašanja nekaterih kolodvorskih poslopj, od katerih mnoga Sloveniji ne delajo časti. Predvsem so potrebna nova zidana poslopja na obmejnih postajah, tako v St. Ilju, Gornji Radgoni, dalje v Murski Soboti, na progi Zidani most—Zagreb pa so potrebna zidana poslopja na postajah v Bregu, Blanci in Dobovi. Dosedanje postajne barake naj se odstranijo.

Nujno potrebno je tudi ureditev vprašanja novega postajnega poslopja v Ljubljani gl. kol. Poleg postajnega poslopja mora Ljubljana dobiti oločne perone, kakor jih imajo že Jesenice, v Ljubljani pa so seveda potrebni v večjem obsegu. Ljubljanska mestna občina je svoj čas že razpisala natečaj za idejne osnutke novega kolodvora ter je tudi podelila nekaj nagrad, nekaj pa jih je odkupila. Končen načrt za ureditev kolodvora bi moral biti že davno dovršen.

To bi bile glavne zahteve Slovenije glede ureditve naših železnic. Zahteve so nujne ter neodložljive, naglašamo pa, da bi se njihova uresničitev državi izplačala, ker bi z izboljšanjem prometa narastli tudi dohodki.

Tudi v železništem oziru mora biti zastopljena Slovenija enkrat konec. Pred dnevi je prišlo v državo 6 motornih vagonov, ki so bili napravljeni na Danskem. Vse kaže, da Slovenija ne bo dobila niti enega motornega voza, dasi ji je bil obljubljen. Slovenija s svojim močnim potniškim prometom res ne reflektira na male motorne vagon, temveč na velike, ki bi se v Sloveniji izplačali na kratkih progah n. pr. na kamniški ali na vrhniški. Vagon, ki sprejme kakih 40 do 50 ljudi, in ki mu ni mogoče dodati priklopnega vagona, pa je za slovenske prometne razmere neuporaben.

Struktura ljublj. delavstva

Pod naslovom »Struktura radništva naših glavnih gradovav« g. Haberer Branimir priobčil statistično razpravo, v kateri podaja sliko o vrsti zaposlitve, starosti, spolu in o dohodkih ljubljanskega delavstva in nameščenstva. Njegova razprava je sestavljena na podatkih OUD ter Trgovskega bolnišnice in podpornih društv »Merkur« obsega torej le zavarovano delavstvo in nameščenstvo. Ker je razprava zanimiva in daje vpogled v strukturo delavstva in nameščenstva v Ljubljani, navajamo v naslednjem iz nje nekaj podatkov.

Število zavarovanega delavstva znaša na teritoriji Ljubljane 18.916 delavcev in nameščenec. Glavni del predstavlja obrtno delavstvo (32,55%), potem pride industrijsko delavstvo (17,57%), hišni posli (15,92%), trgovski nameščenici (14,28%), nameščenici svobodnih poklicev (5,38%), uslužbenici gostilniške obrti (4,85%), nameščenici denarnih zavodov (4,51%), prometno delavstvo (2,65%), mestno delavstvo (1,95%), najmanjše število pa odpade na kmetijsko delavstvo (0,39%). (To pa ne pomeni, da je kmetijsko delavstvo na teritoriji Ljubljane sorazmerno najmanj, ker veljajo ti podatki le za zavarovano delavstvo in kmetijsko delavstvo je od zavarovanja izvzeto.)

Ženska zaposlitev je v Ljubljani znatna, od 18.916 zaposlenih (in zavarovanih) odpade 8.707 na ženske, tako, da pride na 100 moških 85 žensk. Najmočnejše so ženske zaposlene v grupi hišnih poslov, najmanj pa v kmetijstvu in prometu.

Po starosti odpade 77,81% na delavce pod 40 let, 41,22% je starih med 30—40 let. Več-

Pri hemoroidih (zlati žili)

zaprtju, omotici, povzročeni veld zaprtja, prinaša vporaba

Franz-Josefove

grenke vode prijetno polajsanje.

Reg. po min. soc. pol. in nar. zdr. 8-br. 15483, 25. V. 33.

Kulturni obzornik

Sv. Angela Merici in nieno deio

Spominška knjiga ob štiristoletnem jubileju uršulinskega reda. Spisala M. Klementina Kastelec, uršulinka. Strani 142 s štirimi slikami. Založil Jugoslovanski uršulinski provincialat v Ljubljani. Cena 12 Din.

»Kadar praznujete starš, srebrni ali zlati jubilej, praznujete dan, se zberete okoli okrog njih, da se z njimi radujete. Takrat morate oče ali mati vedno kaj pripovedovati iz svojega življenja. Nobena povest ne mika otrok ob takih dneh tako, kot povest življenja njih staršev. Letos praznujete red uršulink svoj osmi zlati jubilej, štiristoletnico svoje ustanovitve. Ob tej priliki bi tudi slovenske uršulinke rade govorile o svoji duhovni materi, sveti Angeli. S temi besedami nas uvaja pisateljica v krasen življenjepis, prvi v slovenskem jeziku, velike božje služabnice sv. Angele. Z izrednim zanimanjem bo vsako čital vse podrobnosti iz življenja svetnice, ki jo je božja previdnost dvignila na mistične višave, zlasti pa nas mora zanimati njeno delo za ustanovitev uršulinskega reda. Saj je prav ta red preobrazil v vzgojo mladine v vseh deželah, kjer se je razširil, družinski življenje. Slavnostni Guéranger je dejal o sveti Angeli: »Ti si ohranila krščanske družine, ti si pripravljala soproge in matere za bodoči vzvišeni poklic.«

Po papežu Pavlu III. potrjena ustanova sv. Angele se je začelom 17. stoletja razvila iz kongregacije v cerkveni red, ki se je naglo širil po Laškem in Francoskem, pozneje tudi po drugih evropskih in inozemskih državah. Po navodilu svoje ustanoviteljice so postale uršulinke vzgojiteljice naroda. Zakaj vzgoja ženske mladine je pač najvažnejša vzgoja; to je vzgoja bodočih mater — matere pa so duše domov in družin. In kakršne so matere, taki so sinovi, kakršni sinovi, taki moje;

na ljubljanskega delavstva se torej rekrutira iz mladih ljudi.

Številke, ki se nanašajo na zaslužek ljubljanskega delavstva in nameščenstva, niso ugodne. V njih se zrcali težko stanje našega gospodarstva. Od celokupnega delavstva jih ima 57,2% dnevni zaslužek večji kot 24 Din, toda le mal del, in sicer 20,37% jih ima zaslužek, ki je večji kot 48 Din. Ker obsegajo te številke, ki predstavljajo povprečni zaslužek, tudi boljše plačano nameščenstvo, so v primeri z pravim stanjem previsoke in je položaj delavstva s temu v resnici slabši kot ga kažejo številke. Ženske imajo seveda relativno nižji zaslužek kot moški.

Primerjava zaslužka pri posameznih vrstah zaposlitve kaže, da je imelo zaslužek nad 48 dinarjev dnevno: v industriji 19,4% vsega delavstva in nameščenstva, v obrti 17,19%, v trgovini 34,57%, v gostilniški obrti 4,9%, v denarnih zavodih in zavarovalnicah 71,43%, v prometu 34,6%, v mestni službi 12,3%, med nameščenici svobodnih poklicev 51,86% med hišnimi posli ne pride niti 1%, v kmetijstvu pa 9,4%. Kakor so neznatne te številke, pa vendar veliko povejo: naš življenjski standard stoji silno nizko.

Zanimiva razprava je ponazorjena glede nekaterih podatkov z nekoliko statističnimi slikami.

Gospodarska literatura. — Izšla je 8. številka »Ekonomista«, ki prinaša sledeče aktualne članke: Dr. E. Sladovič: Formiranje znanja privrednih pravnika v Nemčiji; prof. dr. O. Frančič: Agrarna reforma v severnem krajevima Jugoslavije; dr. V. Brajkovič: Kriza trgovaške mornarice na svietni; prof. dr. J. Andrasij: Mednarodni položaj Abesinije; dr. L. Rafelci: Nove uredbe o zaščiti zemljoradnika i novčani zavodi.

Anglo-jugoslovanska d. d. za rafiniranje i promet petrolejev i inih bitumenskih proizvodov u Zagrebu bo imela 20. decembra svoj občni zbor. Bilanca družbe za 31. december 1934 je sledeča (v tisočih dinarjev, v oklepajih podatki za 1. 1935):

Aktiva: blagajna 7.815,7 (7.240,4), elektri 5.362,1 (4.955,8), dolžniki 52.702,1 (40.026,1), nepremičnine, premičnine in blago 245.548,8

kakršni može — tak narod, domovina. S prihodom v Ljubljano (1702) so postale uršulinke tudi vzgojiteljice našega naroda. Dolgih stesdeset let ni bilo v Ljubljani razen uršulinske nobene druge javne deklishe sole. Od leta 1782 delujejo tudi v škofji Lek. V Varaždinu so hčere sv. Angele od leta 1703. Novejši ustanovi sta v Mekinjah in Zagrebu.

Lepa jubilejna knjiga nam zlasti zanimivo opisuje uršulinke, ki so dosegle svetniško slavo, kakor tudi one hčere sv. Angele, ki so pospeševale čast božjo s peresom. Zlasti nas zanima zgodovina uršulink v Jugoslaviji. Seveda ni bilo mogoče na skromno odmerjenem prostoru neskati podrobnega velikega dela in zaslug uršulink za vzgojo našega naroda. Resnične so besede, s katerimi je označeno njih delo in ki se glase: »V ljubljanskem uršulinskem samostanu se je dolga leta snovalo bogato in poživljeno delo za prebuditev in prosveto mesta Ljubljane in slovenskega ženstva. Uspehi tega dela so se lili mogočna reka razlili po naši domovini. Če je danes slovenska žena učiteljica, prosvetna delavka v narodu in če jih je bilo in je toliko dobro vzgojenih krščanskih mater med nami, gre zahvala za to njim, ki so pelagale temelje slovenske ženske izobrazbe: našim uršulinkam.«

Koncert ljubljanskega kvarteta

Prvi nastop ljubljanskega kvarteta, ki ga v novi zasedbi sestavljajo gg. Pfeiffer (I. violina), Stančič (II. violina), Sušteršič (viola) in Müller (violončelo), se za naše glasbeno življenje silno pomembno dogodek, ki je lahko mejnik v našem dosedaj tako bornem, a za glasbeno kulturo vendar bistvenem komornem izživljanju. Kajti že ta prvi nastop je prepričal, da so se v tej umetniški skupini sešli štirje mladi umetniki v pristnem smislu besede, tedaj ljudje, ki jim je resnična glasbena umetnost bistveni sestavni del življenja in glavni vir utehe in prepiranja po lepoti, resnici in dobroti; ki jim je tedaj umetniško iz-

KADAR POTREBUJETE OBLEKO

preglejte tudi naša sukna v naših prodajalnah, ki so danes po kvaliteti enakovredna najbolj dovršenim inozemskim proizvodom, a v ceni mnogo ugodnejša.

Cene naših stofov so od 80 — do 180 — dinar ev

INDUSTRIJA VOLNENIH TKANIN

VLADA TEOKAROVIC KOMP

Paraćin

(238.617,6), aktivne prehodne postavke 2.238,3 (1.540,1), izguba 5.881,7 (2.555,4).

Pasiva: Delniški kapital 100.000 (100.000), upniki 207.068,2 (212.773,5), pasivne prehodne postavke 4.167,4 (1.979,2), rezerva za zmanjšanje vrednosti nepremičnin, tovarniške opreme in inventarja 8.513,2 (davčna rezerva 162,7).

Zadolžitev Nemčije. »Institut für Konjunkturforschung« ceni javno zadolžitev (države, dežel in občin) za konec junija na 29,8 milijard mark. Po podatkih finančnega ministrstva pa pa je zadolžitev sredi leta znašala 33,5 milijard mark, kar pomeni, da se je tekoni narodno-socialističnega režima zvišala za okroglo 7 milijard mark.

Zadolžitev bi bila se večja, če ne bi bil del kratkoročnih dolgov odplačan iz višjih davčnih donosov. Razen tega se je zmanjšala tudi zunanja zadolžitev vsled zmanjšanja vrednosti nekaterih valut: od 4,5 milijarde v marcu 1935 do marca 1935 za 1,9 milijarde, državni dolg pa se je zmanjšal vsled konverzije v 1. 1934 za okroglo 340 milijonov mark. Po podatkih instituta za konjunkturo je bila zadolžitev države, dežel in občin 30. junija 1935 sledeča:

država	15.161 milijonov mark
dežele	5.527 milijonov mark
občine	11.769 milijonov mark
menice za preskrbo dela	5.000 milijonov mark

skupno 35.257 milijonov mark

Borza

Dne 21. novembra.

Denar

Razen Berlina, Curliha in Prage, ki so ostali neizpremenjeni, so vsi tečaji narasli.

Dvig tečajev se je obetneje poznal v privatnem kliringu. Na ljubljanski borzi se je šilling dvignil na 8,70—8,80, na zagrebški na 8,705—8,805 (8,755) ter na belgrajski na 8,688—8,7688. — Grški boni so ostali v Zagrebu neizpremenjeni, v Belgradu pa so narasli 28,60—29,35. Znatno se je dvignil funt, ki je na zagrebški borzi dosegel 253,53—255,02 (254,22), na belgrajski pa 251,80—253,40. Tudi španska pezeta je notirala čvrsteje in sicer na zagrebški borzi 6,20—6,30 (6,24), v Belgradu pa 6,13—6,23. — Borza je bila danes pod vtisom dviganja tečajev deviz.

Ljubljana. Amsterdam 2976—2990,60, Berlin 1756,08—1769,95, Bruselj 740,60—145,67, Curlih 1424,22—1431,29, London 215,34—217,39, New York 4349,28—4385,60, Pariz 288,75—290,19, Praga 181,19—182,30, Trst 354,67—357,75.

Promet na zagrebški borzi 1.198.973 Din.

Curlih. Belgrad 740, Pariz 20,28, London 15,155, New York 307,875, Bruselj 32,025, Milan 24,90, Madrid 42,025, Amsterdam 208,95, Berlin 123,75, Dunaj 57,29, Stockholm 78,125, Oslo 76,125, Kopenhagen 67,65, Praga 12,73, Varšava 57,90, Atene 2,90, Carigrad 2,45, Bukarešta 2,50, Helsingfors 6,675, Buenos-Aires 0,8975.

Vrednostni papirji

Ljubljana. 7% investicijsko posojilo 77—79, agrarji 42—43, vojna škoda promptna 353—355, beglunške obveznice 61—63, 8% Blerovo posojilo 79—81, 7% Blerovo posojilo 70—72, 7% posojilo Drž. hip. banke 73—75.

Zagreb. državni papirji: 7% investicijsko posojilo 78—79—80, agrarji 43 denar, vojna škoda promptna 352,50—355, 6% dalm. agrarji 58,50—60, beglunške obveznice 61 den., 8% Blerovo posojilo 80 den., 7% Blerovo posojilo 70—72, 7% posojilo Drž. hip. banke 74 denar. — Delnice: Priv. agrarna banka 228—231, Trboveljska 116 blago, Sečera Osiček 130 blago.

Belgrad. državni papirji: 7% investicijsko posojilo 79,50 bl., agrarji 46,50 bl., vojna škoda promptna 353,50—354,50 (353,50—355).

den. 353,50—354,50 (354), beglunške obvez. 63,50—64, 8% Blerovo posojilo 80,75—81,25, 7% Blerovo posojilo 70,75—71 (71) — Delnice: Narodna banka 6050—6092 (6000), Priv. agrarna banka 229—229,50 (229).

Žitni trg

Ljubljana. Koruza, popolnoma suha s kval. gar. franko vag. bč. postaja, plač. proti dupl. za 100 kg Din 101—103, koruza franko ban. postaja Din 99—101, času primera suha, franko vag. natel. postaja Din 86—87; pšenica bč. 79—80, promptna dobra Din 159—161; ban. 78 Din 159—161; oves: nov, zdrav, suh, ročeta franko vag. slav. postaja, plač. proti dupl. Din 132,50—137,50, Mlevski izdelki: Moka, pšenična og. ban. postaja eks. kl. prom. davek, plač. proti dupl. Din 260—270; pšenična og. bč. postaja Din 260—270; pšenična 2 bč. postaja Din 240—245, pšenična 5, bč. postaja Din 220—235; otrobi: pšenični, debeli v egal. 50 kg vrečah bruto za neto, eksl. prom. davek, franko vagon bč. postaja Din 110—115. Zaključeno: 3 vag. koruze, Tendence mirna.

Novi Sad. Danes borza zaprta.

Živina

Ptujski živinski sejmi. Konjski, goveji sejem, ki se je vršil v torek, 19. t. m. je bil srednje založen, kupčija pa je bila slaba. — Prignali so 64 volov, 298 krav, 7 bikov, 29 juncov, 53 telic, 8 telet, 16 konj, 59 kobil, 7 žrebet in 1 kozo, skupaj 542 glav živine. Od teh so prodali 113 komadov. Povprečne cene za kg žive teže so bile naslednje: voli 2 do 3 Din, krave 1,10—2 Din, biki 2—2,25 Din, junci 2—2,25 Din, telice 2,50—3,75 Din, konji in kobile so prodajali po kakovosti od 200—4,500 Din, žrebeta pa od 300—1200 Din komad. Kakor razvidno, so cene goveji živini zopet nekoliko padle, kar je pripisovati okolnosti, da na ptujske sejme v zadnjem času prihajajo le domači kupei in mesarji.

Sejem za prešiče v Ptuj. V sredo 20. t. m. je bil dobro založen, kupčija pa je bila srednja. Prignali so 348 rilecev, prodali pa so 73 komadov. Povprečne cene za kg žive teže so bile naslednje: pršutarji 4—5 Din, mastne svinje 5—5,5 Din, plmene 4—4,50 Din; prasei stari do 12 tednov so se plačevali od 30—85 Din komad.

Jugoslovanska knjigarna v Ljubljani

Bentele, Von Advent bis Ostern. Predigten und Homilien, 360 str. vez. 107 Din. — Drinek, Apostelwort an unsere Zeit... Kurze Epistelpredigten für alle Sonn- und Festtage des Kirchenjahres, 243 str. nevez. 54 Din. — Dausend, Die Liturgie der Sonn- und Festtage in Predigten, Die Advents und Weihnachtszeit, 112 strani, nevezana 26 Din. — Fink, Semina, Sonntagspredigten, Weihnachts und Osterzeit, 324 str. nevez. 84 Din. — Gmelch, Seelenbrot, Predigten, Ansprachen und Vorträge, Weihnachts- und Osterkreis, 212 str. nevez. 62 Din. — Herkenrath, Lichte Wege zu tiefen Glauben, Dogmatische Predigten, Nevez. 42 Din. — Honnef, Die Botschaft des Wortes Gottes, Predigten auf die Sonntage des Kirchenjahres, I—II, zvezek, Nevez. 98 Din. — Metzger, Pfarrseelsorge und Pfarrpredigt, 697 str. Nevezana 115 Din. — Rieger, Auf Gottes Ackerfeld, Sonntagspredigten, Von Advent bis Pfingsten, 256 str. Nevez. 68 Din. — Rieger, Reifende Saat, Sonntagspredigten, Von Advent bis Pfingsten, 235 str. 63 Din. — Schubert, Das Kirchenjahr auf der Kanzel, 148 str. Nevez. 49 Din. — Seeboth, Volkskanzel, Predigten für die Sonn- und Festtage der heiligen Weihnachtszeit, 150 str. nevez. 63 Din. —

umetnična prevesno nastanjanja na razkošno čustvanje, (kjer je Čajkovski poseben mojster) in smo v izvedbi tega dela mogli doživeti že dovršene umetniške momente. Zlasti je tu zajeil II. stavek, kar je za izvajalec posebno laskavo, ker se prav v počasnih stavkih prikaže umetnikova izrazna moč. Tako pokažejo celotni vtisi, da je ta umetniška skupina v resnici polna umetniške napetosti in da ima vse predpogoje dozoreti v dovršen komorni ansambl, ko se bo z intenzivnim delom in študijem povzpela še v popolno obvladovanje tehničnih in razumskih podčrtanih sestavin. Čustvenih usodlin pa je dovolj, da bodo se zlahka, ko se v sebi zgostilo in izčistilo, izpolnjevale umetniškim vsebinsko bogastvo.

Koncert, ki se je vršil v okviru Glasbene Matice, je bil za nas prvovrstno umetniško doživetje in je nerazumljivo, da je bil obisk Filharmonične dvorane tako slab. Bog pa ne da, da bi to ne ugodno vplivalo na prvi pollet umetniške četvorice. Nepopustljiva volja je, ki vodi in ki bo tudi tu z vedno stopnjevanje umetniško vrednostjo zmagala in še bogato razgibala našo umetnost. V. II.

Desetletnica smrti Stefana Zeromskega. — 20. novembra 1925 je umrl eden največjih poljskih pisateljev, zadnji veliki poljski prerok in duhovni voditelj moderne predvojne pokolenja — Stefan Zeromski. Njegovo ime je med nami malo znano, dasi je bil pisatelj za katerega so Poljaki upravičeno upali, da bo prekosil Reymonta za Nobelovo nagrado, oz. si jo bo z njim delil. Razmere so se drugače obrnile in Zeromski je postal prvi nagradenec Nove Poljske in prvi predsednik poljskega PEN-a. Njegovi največji romani so: »Pred-pomladi«, »Pepele«, »Vetar od morja«, »Zvesta reka«, »Roža...« itd. Svoj čas so pripravljali gledališča »Utekla mi je prepelica«. To dan pa bo izšel v slovensčini njegov roman »Zgodbe greha«.

En škof obtožen drugi škof za pričo

Kakor smo že večkrat poročali, pred berlinskim sodiščem sedi na zaožni klopi škof škofije Meissen, katerega so hitlerjevci obtožili čes, da je v škodo nemški državi izvažal devize. Dne 19. t. m. pa je bil pri tej obravnavi kot izvedenec zaslišan berlinski škof Konrad grof pl. Preysing, kar je vzbudilo veliko pozornost. Ova škola pred sodiščem — eden kot obtoženec, drugi kot strokovni izvedenec, to je vsekakor dogodek.

Obtoženi škof Peter je zopet sedel na zatožni klopi. Ze itak bolehnega moža, je dolgoletna obravnava duševno in telesno močno zdelala. Njegov berlinski sobrat pa je nastopil v škofovskem ornatu ter s svojim nastopom silno imponiral celo malenkostnim nemško-nacionalističnim sodnikom. Škof Preysing je govoril v jasnih in tehničnih besedah. Ko je državni pravdnik začel spraševati vse križem, ga to spraševanje ni prav nič motilo. S svojim nastopom je škof Preysing državnemu pravdniku in sodnemu dvoru pokazal, da vse daleč nadkričuje. Odlična osebnost stoji pred majhnimi narodno-socialističnimi sodniki. Ker je berlinski škof kot strokovni izvedenec izpovedal pred sodiščem, vse je bila velika razbremenitev za obtoženega škofa. Jasnó in razločno je povdal, da ni škofova stvar, da bi se pečal s podrobnostmi finančne uprave v škofiji.

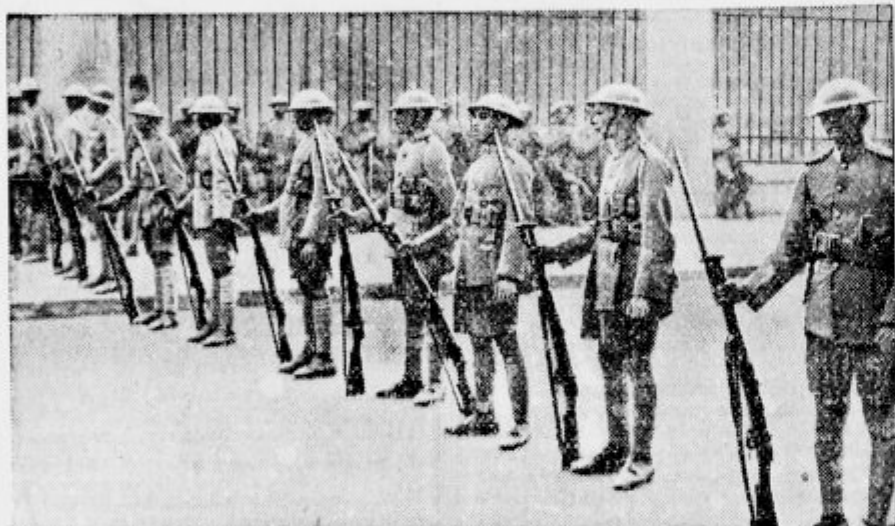
»Služba katoliškega škofa v cerkvenem smislu,« je dejal škof Preysing, »je v prvi vrsti duhovna služba, vsled česar se mora škof poglavito pečati s svojimi duhovnimi, zlasti pa škofovskimi nalogami. So pa naloge, izmed katerih so nekatere zelo povezane s škofovsko službo, druge pa zopet nimajo z njo ozkega stika. Pri tej priliki bi rad povedal, da so zlasti finančna vprašanja, ki so najbolj odmaknjena krogu škofovih dolžnosti. Škof si

bo na podlagi cerkvenih načel lahko rekel, da morajo strogo strokovne zadeve reševati poglavito strokovne in tehnične moči. Isto je na primer s cerkveno umetnostjo. Če je škof sam strokovnjak v cerkveni umetnosti, bo na tem polju marsikaj lahko sam naredil. Če pa ni strokovnjak, bo vsekakor poslušal nasvete strokovnjakov. Na vprašanje, kdo pregleduje vso pošto, ki prihaja na školiijo, moram odgovoriti, da je to po raznih krajih različno. Splošno pa lahko rečem, da škof docela izvrši svojo dolžnost, če uradna pisma prepušča svojemu generalnemu vikariju, da jih odpira ter da ta potem v posebno važnih zadevah o tem obvešča škofa. Premnogo je vprašanj, katera je treba rešiti kar uradno. Zlasti pa takih vprašanj, kjer je treba strokovnega znanja, kakršnega škof ne more imeti, ali pa mu ga vsaj ni potreba imeti. To velja za primer vprašanja cerkvene umetnosti. Prav gotovo je nemogoče, da bi mogel sam škof obdelati vsa vprašanja in jih presoati, kar jih pride na škofijo.»

Ta izvajanja berlinskega škofa so povzročila daljšo obravnavo o cerkvenopravnih zadevah med zagovorniki in državnim pravdnikom. Ko se je berlinski škof grof Preysing odstranil iz dvorane, je večji del poslušalcev spoštljivo vstal in škofa demonstrativno prisrčno pozdravil.

Po zaslišavanju berlinskega škofa je vstal zagovornik obtoženega meissenskega škofa ter predlagal, naj se kot izvedenci zaslišijo še trije Holandci, dva bankirja in en revizor knjigovodstva. Državni pravdnik se je temu predlogu hudo upiral, toda sodišče je sklenilo, vsi tri izvedence zaslišati. Vsi trije so bili zaslišani istega dne in so obtoženega škofa močno razbremenili.

Nemiri v Egiptu

Anglo-egiptovske čete z nasajenim bajonetom stražijo ceste v Kairu.

Prva slika iz krvavih nemirov v Kairu. Anglo-egiptovsko vojaštvo prvi dan nemirov se pripravlja, da poseže vmes. Pri nemirih je bilo mnogo mrtvih in ranjenih.

Znamenita izdelovalnica likerja Chartreuse na Francoskem je docela podrita. Od l. 1860. tamkajšnji trapiisti izdelujejo sloveče likerje. V hrib so izdolbili globoke kleti, kjer spravljajo svoje izdelke. Sedaj se je hrib naenkrat podsuil in velik plaz skalovja je razdril izdelovalnico likerjev ter poskoval tudi bližnjo trapistovsko cerkvico.

Velike povodnji, ki razsajajo povsod, so močno prizadele tudi Anglijo. Iz 9 grofij prihajajo poročila o silnih povodnjah. Slika nam kaže poplavljeni mestec High Street v grofiji Kent.

Najmodernejši raj sveta

S tem naslovom sporoča švicarski list »Bunde« (zveza), ki izhaja v Bernu, o stanju v sovjetski Rusiji. To poročilo je tem važnejše, ker ga je napisal raziskovalec Vitorio Larco Herrera iz Lime (v Peruju), ki je bil prej goreč zagovornik boljševiških nauk v svoji domovini, a se je kasneje, ko je prepotoval Rusijo, spremenil v najhujšega sovražnika sovjetskega vladanja. Nekemu sotrudniku lista »La Cronica« ki izhaja v Limi, je dejal:

»Kar dandanes vlada v Rusiji, je nekaj nemogočega, saj to niti ni socializem ali kaj sličnega, marveč je vse ena sama strahovita tiranija! Do dna sem bil presenečen, kar sem videl v Rusiji. Na primer, nisem v Rusiji dobil nobenega človeka, ki bi se mogel od srca smejati. Vsi se samo prirožujejo in tripijo. Povsod je vse nezadovoljno, čeprav to nezadovoljstvo policija hudo zatira. Vsa država je v grozeči napetosti, je ko bomba, ki se bo zdaj zdaj razpočila. Tistega dne, ko bo v Rusiji nastala nova revolucija, bo svet šele zvedel, kaj vse je moralo rusko ljudstvo pretrpeti, s čim so ga moderni rablji mučili. Z ruskim načinom vladanja ni mogoče ohraniti takega velikega naroda pri življenju. Blagostanje zmerom pomeni življenje in napredek in kdor uči sovraštvo zoper imetje in blagostanje, seje samo razdraženost, pogin in opustošenje.

Niti ena inozemska knjiga, noben tuj časopis ne sme čez ruske meje! Rusija pa na tisoče

in tisoče propagandnih listov razpošilja po vsem svetu. Ostudno je, kakšne laži vsebujejo vsi ti stavki v ruskih brošurah, ki hvalijo uspehe ruske svobode, češ, da je osrečila Rusijo, a ji je v resnici dala eno samo srečo, to je: lakoto! Videl sem, kaj jedo delavci v državnih restavracijah. Zagnusilo se mi je, zakaj to, kar v Rusiji dajejo delavcu, ni niti za pse!«

V nekem članku z naslovom: »Zakonodajna biserna verižica sovjetske Rusije« obravnava isti list »Bunde« poglavje o zakonih v Rusiji, zlasti še o delavskih pravicah. List poudarja, da se nobena druga evropska država ne bi upala izdati takih postav za delavce, ne da bi s tem izzvala revolucije. Dalje navaja list, da so v Rusiji take delavske določbe, ki naj bi zavarovale delavstvo sprčo izkoriščanja, že zdavnaj odpravljene. Delavski zakonik sovjetske Rusije določa n. pr. v členu 37, da dninarjev brez njihovega dovoljenja ni premeščati iz kraja v kraj. Ta člen so pa spremenili že tako, da je zraven pripomba »če delo to zahteva« —, s čimer je uvedeno postavno prisilno delo! Dalje govori druga določba, da delavce ne sme dobiti nobenega plačila, če je njegov izdelek zaradi njegove krivde za nič; če pa tega ni zakrivil sam, pa sme dobiti le polovico plače! Slednjič navaja isti list, da se v Rusiji poljska kraja kaznuje s smrtjo in da imajo od 7. aprila t. l. postavu, ki so z njo lahko tudi 12letni otroci obsojeni na smrt!

Velika zračna bitka

Italijansko uradno poročilo na kratko poroča, da so italijanska letala z vso silo bombardirala abesinske čete, ki so se zbirale južno od kraja Buja. Casnikarski poročevalci pri italijanskem glavnem stanu pa poročajo iz Asmare 19. t. m. tele podrobnosti o tem silnem boju:

Zračni boj med italijanskimi bombnimi letali ter abesinskimi četami med krajema Ambaladži in Antalo, ki se je vršil v ponedeljek, je bil največji zračni boj od početka vojske. Dva tropa italijanskih letal s kakimi 20 letali sta v dolini Buja južno od Makale zagledala močne abesinske oddelke. Da bi jih lažje bombardirali, so se Italijani s svojimi letali spustili čisto nizko. Nastal je hud boj. Abesinci so zasedli višine krog doline in so od zgoraj navzdol besno obstreljevali italijanska letala, ki so letala tik nad dolino. Kakih 7000 Abesincev je v besnem streljanju iz strojnic in topov obstreljevalo italijanska letala. Abesinske krogle so preluknjale vsa italijanska letala. Vsega skupaj so Abesinci zadeli več ko stokrat, vendar pa so se letala še, čeprav težko, umaknila za prvo italijansko črto. Letalski mehanik na nekem letalu

je bil hudo ranjen v nogo. Letalo propagandnega ministra grofa Ciano pa se je vse prestreljeno pri Makali moralo spustiti na tla ter se razbilo. Vendar po so abesinske zgube po tem zračnem napadu silno velike. S tem so hoteli Italijani abesinski sunek, ki se je pripravljal, če ne preprečiti, vsaj zavleči.

Italijansko uradno poročilo št. 49 poroča iz Danakila, da so se v ponedeljek italijanskim četam v Danakilu udali poglavarji in bojovníki sultanata Biru, ki se razteza od Makale do jezera Giulietti ter do francosko-italijanske meje pri Dadato. S tem so poglavarji sultanata Biru obnovili pogodbo, katero so bili z Italijo sklenili že 1. januarja l. 1904. Izrazili so željo, da bi s svojimi vojniki se smeli udeleževati bojev proti vladi v Addis Abebi.

Iz Addis Abebe pa poročajo, da se je prebivalstvo iz zasedenega ozemlja okrog Makale Italijanom začelo upirati ter so Italijani s silo rekvirirali živino in žito. Da bi Italijani prebivalstvo ustrašovali, so nad abesinske vasi poslali bombna letala, katera mečejo nad vasi bombe in s strojnimi obstreljujejo prebivalstvo.

Zaradi louske trofeje izgubil oči

Iz Besancona na Francoskem ob francosko-švicarski meji poročajo:

Znanega gorskega vodnika Mihaela Coppeta v St. Pierru je te dni zadela strašna nesreča. Coppet, ki je šele 28 let star, je snubil hčerko nekega delovodje v tovarni za ure v Morezu. Dekle se piše Suzana Labier. Da bi deklici napravili veselje, ji je hotel prinesiti v dar šop orlovih peres. Coppet namreč ni le sloveč vodnik, ampak tudi izvrsten lovec na orle. Coppet je poznal gnezdo, kjer je v stenah gore Cretpela 2000 m visoko gnezdil samotni orol. Ta kraj leži na skoro nepristopni steni tik ob švicarski meji.

Dne 14. t. m. je Coppet zgodaj zjutraj vstal in splezal na goro, da bi ustrelil samotnega orla. Copet pa ni vedel, da si je bil medtem orol že zbral družico in da sta bila v gnezdu še dva skoro

dorasla mladiča. Ko se je Coppet približal gnezdu, je ustrelil in zadel. Ko pa je hotel ubitega orla vzeti iz gnezda, je lovca napadla razjarjena samica in ga obdelovala s kljunom in krili. Coppet, ki je stal na čisto ozki polici, se ni mogel braniti teh besnih napadov. Zato je končno skočil v skalno zajebo, da bi od tam mogel zopet streljati. Pri tem pa si je zlomil levo nogo, nakar ga je vnovič napadla samica z obema mladičema, ki so ga strašno obdelavali.

Ko so končno ptiči zapustili gnezdo, je Coppet več ur klical na pomoč. Končno so njegove klice zaslišali obmejni stražniki. Nepopisno težko so ranjenega spravili v dolino. Izkazalo se je, da ima Coppet zlomljeno nogo v stegnu, zraven pa še tako hude poškodbe na glavi in na očeh, da bo najbrž oslepel.

Filmske zanimivosti

Mladinske filmske ure. Zavedajoč se vzgojnega in propagandnega pomena, ki ga vsebuje zlasti z ozirom na mladino film, je vodstvo nemške narodno-socialistične stranke uvedlo za svoje mladinske organizacije »Hitlerjugend« in »Bund deutscher Mädel« obvezne tedenske filmske ure, pri katerih so predavatelji seznanjali mlade poslušalce s tehničnimi stranmi filma in z njegovo ideološko vrednostjo. Poleg predavanj so predvajali strankarske in nacionalistične filme, dalje prikaze iz poetične zgodovine Nemčije, filme o nemški armadi in mornarici. Te ure je obiskovalo nad 200.000 članov Hitlerjevih mladinskih organizacij. Stranka ima pod svojim okriljem posebno ustanovo »Narodno socialistično kulturno občestvo«, ki skrbi za izdelavo strankarsko in nemško usmerjenih filmov. Zadnje delo te vrste je film o življenju

in delu velikega nemškega polarnega raziskovalca Alfreda Wegenerja »Das grosse Eis«. Drugo zanimivo delo te strankarske produkcije je folklorni film »Večni gozd« s podnaslovom »Ein film von deutscher Art«.

Micky miško, o kateri je bilo na tem mestu govora zadnjič, so v nekaki primitivni obliki odkrili v Egiptu. Tudi tam so slikarji prišli na misel, da bi v otroško zabavo učlovečili majhno miš in ji dodelili vso smešnost, ki sicer odlikuje te človeka. Na to pravadno sled je v egiptovskih grobiščih prišel ravnatelj egiptovskega muzeja v Bruxellesu Jean Cappart. Ob prvi vesti o teh antičnih sledovih modernega filmskega stvarja je njegov oče ameriški slikar Walt Disney izjavil, da bo takoj odpotoval v Egipt. Najbrž iskat novih pobud za dejanje in nehanje svojega burkastega otroka.

MALI OGLASI

V malih oglasih velja vsaka beseda Din 1.—, z eno tovarnjaki oglas Din 2.— Najmanjši znesek za mali oglas Din 10.—. Mali oglasi se plačujejo takoj pri naročilu — Pri oglasih reklamnega značaja se računa enokolonjska 3 mm visoka pletiva vrstica po Din 250. Za pismene odgovore glede malih oglasov treba priložiti znamko.

Službe iščejo

Šivilja
vajena vseh del, gre šivat na dom za 15 Din dnevno. Pred škofijo 11, II. n.

Izučena šivilja
išče službo pomočnice. — Marija Šijanec, pri Farazin, šivilja, Sv. Marijeta ob Pesnici. (a)

Vajenci

Učenko
sprejemno. Zglasiti se je osebno. Lojzka Farazin, šivilja, Sv. Marijeta ob Pesnici. (v)

Službodobe

Krojašk. pomočnika
za konfekcijska dela — iščem. Nastop takoj. — Kranj. Na skali št. 3. (b)

Čevljar. pomočnika
za šivana dela (goizerije), sprejme za stalno Medmeš, Nevlje, Kamnik. (b)

Denar

Vložno knjižico
Jugoslovanske banke d. d. ca. 70.000 Din, kupim od najugodnejšega ponudnika za gotovino. Berčun, Ljubljana, poštni predal 151.

Posojila
na vložne knjižice daje Slovenska banka. Ljubljana, Krekov trg 10.

Sobe

ODDAJO:

Sobo

oddam s 1. decembrom dostojnemu gospodu blizu mestnega parka, Maistrova 1, Maribor. (s)

Dijaki

ODDAJO:

Dva dijaka

sprijemam na stanovanje in dobro domačo hrano v bližini II. drž. realne gimnazije. Naslov v upr. »Slovenca«, 14234. (D)

Prodamo

Če avto svoj stari proučijo ali motorja bi ne bi se radi, ki kupci v ti mogoče prileže Slovenec najmanjši in se ne

PREMOG DRVA IN Karbo paketi

pri IV. Schumi

Dolenjska cesta
Telefon Mev 2951

Volna, svila, bombaž
stalno v bogati izbiri v vseh vrstah — za strojno pletenje in ročna dela po znižanih cenah pri tvrdki Karl Prelog, Ljubljana — Židovska ul. in Stari trg

Hubertus
nepremočn. 250 Din.
otroški s kapuco 145 Din.
dobite pri Preskeriu,
Sv. Petra cesta št. 14 (I)

Namočeno polenovko

vsak petek svežo, nove domače salame in vse druge delikatese — nudi Buzzolini, Lingarjeva ulica, za škofijo. (I)

Želodčni liker

»BALKAN«
grenki in sladki
Na debelo in drobno

»ALKO«
Gospodstva cesta št. 13
dvoršče Kolizeja

Pisalni stroj

»Torpedo« kovček (portabel), v najboljšem stanju, napredaj za vsako ceno. Dvočakova ulica 3/1 desno. (I)

Šivalni stroj

počrezljiv, z okroglim čolničkom, ki šitka in štopa, poceni napredaj. — Nova trgovina, Tyrševa 36. (I)

NOVO!

SLOVENSKI PRAVOPIS

Izdalo in založilo
ZNANSTVENO DRUŠTVO V LJUBLJANI
Po pravopisnih in pravorečnih načelih, ki jih je odobrila pravopisna komisija Znanstvenega društva, izdajo priredila

A. BREZNIK in FR. RAMOVŠ

VSEBINA: Pravopisna in pravorečna pravila (20 strani), pravopisni slovar, obsegajoč 22.000 besedi (300 strani).

Cena mehko vezani knjigi v celim platnu Din 60.—
Naklada pri Jugoslovanski knjigarni r. z. o. o. v. v Ljubljani.

Naročila sprejema
Jugoslovanska knjigarna v Ljubljani.

»Slovenčeva« podružnica

Ljubljana, Tyrševa cesta

(palača Poštni dom)

sprejema vsakovrstna naročila, tičočna se »Slovenca«, in daje tozadevne informacije

V globoki žalosti naznanjamo vsem sorodnikom, prijateljem in znancom, da je naša srčno dobra in ljubljena žena, mama, sestra, teta in tašča, gospa

Ivanka Urbas

soproga izdelovalca kranjskih klobas, trgovca, posestnika in mestnega svetnika

v četrtek, dne 21. t. m., previdena s tolažili svete vere, po dolgi, trpljenja polni bolezn, za vedno zaspala.

Pogreb nepozabne pokojnice se bo vršil v soboto, dne 23. t. m. ob štirih popoldne iz hiše žalosti, Slomškova ulica 13, na pokopališče k Sv. Križu, kjer bo položena k večnemu počitku v rodniško grobnico.

V Ljubljani, dne 21. novembra 1935.

Miroslav Urbas, soprog. Julija por. Kern, Miroslava, Irena in Marjan, otroci. Kristina Čaks, sestra. Rudolf Kern, zet — in ostalo sorodstvo.

ELIZA WÖGERER NAZNANJA V SVOJEM, KAKOR V IMENU SVOJIH OTROK HERMANA IN LILLY TER SVAKA HUGONA, ZETA IN SNAHE TER VNUKOV IN VSEH OSTALIH SORODNIKOV — VSEM PRIJATELJEM IN ZNANCIEM TUŽNO VEST, DA JE NJEN NADVSE LJUBLJENI SOPROG, GOSPOD

EMERIH WÖGERER

INDUSTRIJALEC

V ČETRTEK, 21. NOVEMBRA, PO MUČNI BOLEZNI, MIRNO V GOSPODU ZASPAL ZEMELJSKI OSTANKI PRERANO UMRLEGA SE BODO V SOBOTO, 23. NOVEMBRA OB 15. URI V KAPELI MESTNEGA POKOPALIŠČA NA POBREŽJU SLOVESNO BLAGOSLOVILI IN POTEM ISTOTAM ZAČASNO POLOŽILI K VEČNEMU POČITKU SVETA MAŠA ZADUŠNICA SE BO DAROVALA V PONEDELJEK, 25. NOVEMBRA OB 9. URI V FRANČISKANSKI ŽUPNI CERKVI — PROSIMO TIHEGA SOŽALJA NA ŽELJO POKOJNIKA SE PROSI, NAJ SE DARUJE MESTO VENCEV UBOGIM KRČEVINA, MARIBOR, WIEN, DNE 21. NOVEMBRA 1935

Sax Rohmer:

22

Skrivnost dr. Fu-Mančuja

Z rastočim začudenjem sva poslušala, ne da bi vedela, kam naj to meri. »M. le Roi,« je nadaljeval Barton, »je odkril, a o tem molčal, grobnico Amentija — nekega drugega od te čudne bratovščine. Videti je, da je odprl rakev na licu mesta — Ti duhovni si bili iz kraljevskega rodu in so pokopani v dolini Biban-el-Moluk. Le Roi je v službi službeni — ko so mu radi nekega razloga pobegnili — ko so v dnu skrinjo z mumijo — in našli so ga mrtvega, po videzu zadavljenega, poleg skrinje. Vso zadevo je egiptovska vlada potlačila. Rembold ni mogel povedati, zakaj, toda prosil me je, naj ne odprem rakeve Mekare.«

Zavladala je tišina. Resnični podatki o nagli smrti Pagine le Roi, ki sem jih to pot prvič slišal, so me neprijetno zadeli, zakaj slišal sem jih iz ust moža s skušnjo in slovesom, kakršnega je imel sir Lionel Barton.

»Kako dolgo je ležala rakev v pristanišču?« je zdajci vprašal Smith.

»Mislim, da dva dni. Nisem praznoveren človek. Mr. Smith in tudi profesor Rembold ni, vendar pa zdaj, ko vem dejstva o smrti Pagine le Roi, hvalim v srcu Boga, da nisem videl... karkoli je že prišlo iz rakeve.«

Nayland Smith je »repro strmel v njegov obraz. »Veseli me, sir Lionel, da tega niste storili,« je dejal, »zakaj, karkoli že ima opraviti tisti duhoven Mekara s to zadevo, — pomočjo

te rakve je dr. Fu-Manču izvršil svoj prvi morilni poizkus na vas. Izjalovil se mi je, vendar pa upam, da me boste odtod spremlili v kak hotel. Zakaj drugič se mi ne bi izjalovil!«

DVANAJSTO POGLAVJE

Sužnja.

Bilo je v noči, ki je sledila dvojni tragediji v hiši sira Lionela. Nayland Smith in nadzornik Weymouth sta bila zaposlena z neko tajnostno preiskavo v pristanišču, jaz pa sem ostal doma, da nadaljujem svojo nenavadno kroniko. In — zakaj ne bi priznal? — mi spomin me je plašil.

Urejal sem si zapiske, nanašajoče se na slučaj sira Lionela. Žal pa so bili brezupno pomankljivi. Tako sem si na primer zabeležil sledeča vprašanja: — 1. Ali je kaka resnična primerjava med smrtjo Pagine le Roi, smrtjo Kitajca Kweeja in Stroze? 2. Kaj se je zgodilo z mumijo Mekare? 3. Kako je morilec ušel iz zaklenjene sobe? 4. Kak namen je imel gomijast zamašek? 5. Zakaj se je Kwee skrival v šrambi? 6. Ali je bila zelena megla le privid — plod Croxetove domišljije — ali je resnično videl? — Dokler ta vprašanja ne bodo zadovoljivo rešena, je nadaljevanje nemogoče. Nayland Smith je odkrito priznal, da se nahaja v temi. »Vse kaže, da je ta slučaj bolj primeren za ljudi, ki se pečajo z raziskavo duševnih pojavov, ko pa za navadnega detektiva,« je dejal vprav tisto jutro.

»Sir Lionel Barton misli zares, da so se pri odpiranju rakve velikega čarodeja nadnaravne

sile uveljavile. Za moj del, če tudi bi isto verjel, sem vendarle mnenja, da je dr. Fu-Manču nadziral te sile. Sicer pa razmisli vso stvar sam, pa bova videla, ako prideva do skupnega jedra. Ne opiraj se zelo na stvar zelene megle, marveč se drži dognanih dejstev!«

Začel sem s tem, da sem pipo izpraznil na pepelnik, nakar sem s pipo v roki čakal. V hiši je bilo vse tiho, zakaj moja gospodinja in služkinja so bili zunaj. Med rožotom mimo vozeče električne cestne železnice sem slišal, tako se mi je zdelo, da so se odprla večna vrata. V sledeči tišini sem poslušal. Niti enega glasu nisem mogel zajeti. Stoj! Urno sem segel v predal mize po revolver in ostal.

Tu je bil nek šum. Nekdo ali nekaj je skozi temo lezlo po stopnicah! Ker so mi bila pošastna sredstva, uporabljena po Kitajcu, dobro znana, me je prijel, da bi skočil k vratom in jih zaklenil. Tisto šumljanje se je blizalo in sem ga slišal v neposredni bližini zunaj mojih delno odprtih vrat. Nisem več utegnil zapreti jih, zakaj, ker sem poznal grozoto, katerimi je razpolagal Fu-Manču, nisem imel poguma, da bi jih odprl. Srce mi je divje bilo, oči pa sem imel priklenjene na progi teme, z vsemi njenimi zlodievimi silami zdal, in čakal sem — čakal karkoli je imelo priti. Nemara je poteklo dvanaest sekund tišine.

»Kdo je?« sem zavpil. »Odgovori, ali stre-ljam!«

»Ah, ne!« je zazvenel mehak, pretresljivo blagovzvoče glas. »Odložite tisti samokres! Brži! Govoriti moram z vami.«

Vrata so se odprla in vitka postava, zavita

v plašč z oglavnico, je vstopila. Roka mi je omahnila, in onemel sem ter strmel v prekrasne temne oči Fu-Mančujevе poslanke — ali če sem njeni izjavi smel verjeti, njegovi sužnji. Ob dveh prilikah je to dekle, čigar zveza z doktorjem mi je bila ena izmed največjih ugank, tvegala — ne morem reči, kaj, morda nepopisno kazen — da bi me rešila smrti, v obeh slučajih grozne smrti. Zaradi česa je prišla sedaj?

Z lahko odprtimi ustnicami je tako stala pred menoj, se ovijala v plašč in me gledala z velikimi, strastnimi očmi.

»Kako — sem prišel.«

Nestrpno je zmajala glavo.

On ima posnetek ključa od hišnih vrat,« je bil njen presenetljiv odgovor. »Do danes še nisem nikomur izdala kake skrivnosti svojega gospodarja, toda poskrbeti morate za drugo ključavnico.« Stopila je naprej in mi zaupno položila vitke roke na rame. »Spet sem prišla, da vas prosim, da me odvedete od njega stran,« je dejala preprosto. In obrnila je svoje obličje k mojemu.

Njene besede so mi v srcu udarile ob struno, ki je zazvenela v neznanih zvokih, v glasbi, polni blagovščice. Ali sem dejal, da je bila krasna? Ta beseda ne more niti malo podati predstave o njej. Z njeno blestečo belo poltjo, očmi žametne vzhodnjaške temine in rdečimi ustnicami, drhtečimi blizu mojih, je bila najbolj zapeljivo in ljubko bitje, kar sem jih kdaj videl. V tistem trenutku mi je srce sočustvovalo s slehernim moškim, ki je dal čast in domovino vse — za poljub ženske.

Ohranite svoje zobe mlade,

če želite dolgo uživati dobro zdravje. Pomnite pa, da ohranite zobe zdrave in lepe, če vsak dan uporabljate najpopolnejše sredstvo za nego zob, ki nudi najvišje jamstvo v pogledu higiene in katero priporočajo največje medicinske osebnosti. To sredstvo je

ZOBNO MILO

Glavno zastopstvo za Jugoslavijo: Hinko Mayer in drug, Zagreb.

Tinčkove in Tončkove prigode

186.

»Žalujejo ostali.«

Gorila in slon sta med tem še dolgo, dolgo žalostno stala ob globoki, črni jami, v kateri so njuni zvesti, dobri tovariši izginili kakor da niti čutili ni, ko sta mu dve majhni, razposajeni opici skočili na hrbet in počenjali tam vsakojake vragolije. Šla sta, pa nista vedela ne kam ne kod ju vodi samotna pot, ki ju je združila v žalosti in nesreči.

Potem sta tiho in potrto zapustila kraj žalostnega spomina in imena. Slon Jumbo je bil tako zatopljen v svoje nevesele »misli«, da niti čutil ni, ko sta mu dve majhni, razposajeni opici skočili na hrbet in počenjali tam vsakojake vragolije. Šla sta, pa nista vedela ne kam ne kod ju vodi samotna pot, ki ju je združila v žalosti in nesreči.

Jojo, jojo, jojo — dovolj je menda žalosti in grenkih solz za danes, otroci moji!